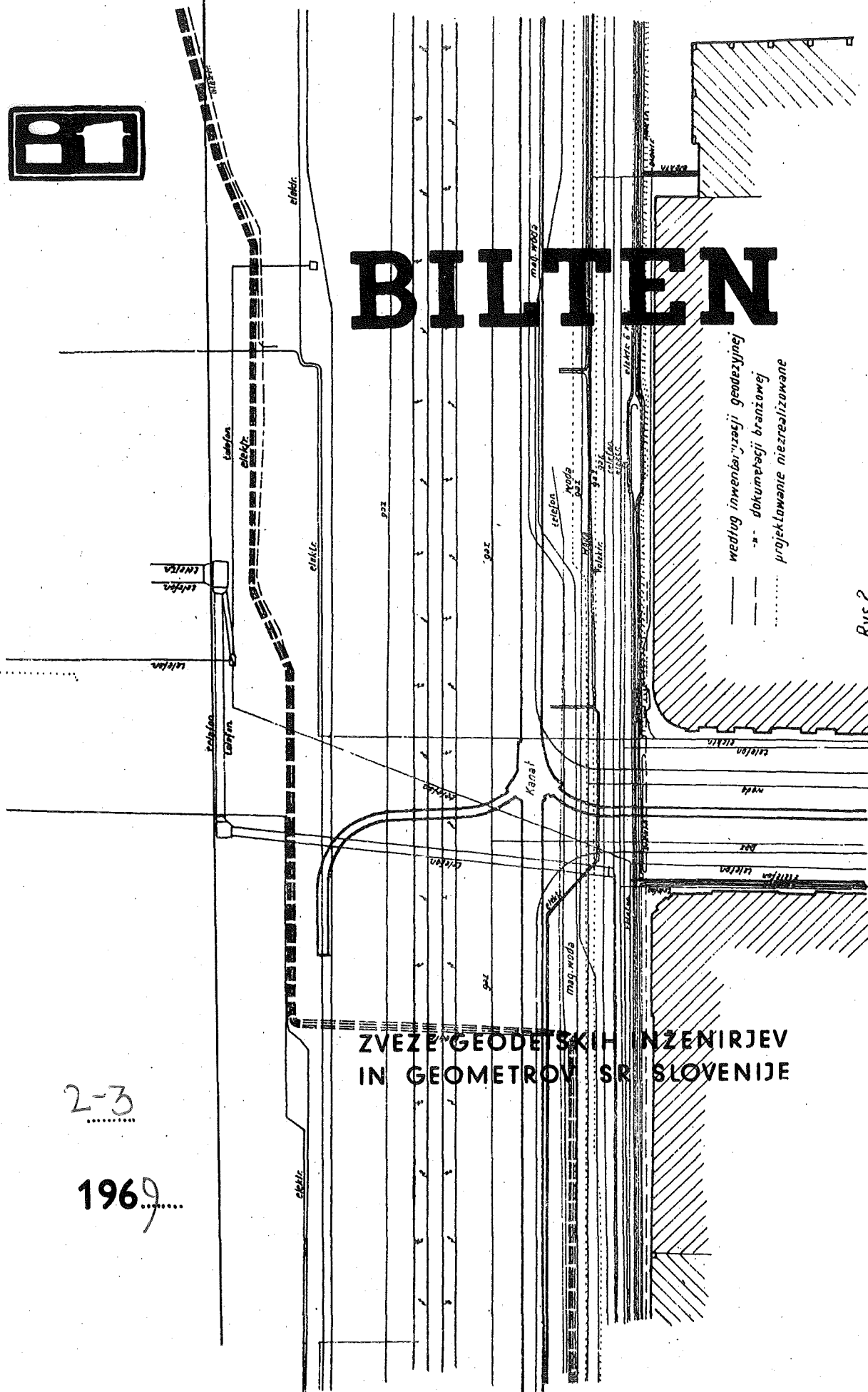

BILTEN

— — — — —
- - - - -
.....
według inwentaryzacji geodezyjnej
dokumentacji branżowej
projektowanie niezrealizowane

Rys. 2

ZVEZE GEODETSKIH INŽENIRJEV
IN GEOMETROV SR SLOVENIJE

2-3

1969

B I L T E N

ZVEZE GEODETSKIH INŽENIRJEV IN GEOMETROV SLOVENIJE

Leto 1969

Ljubljana, avgusta 1969

Št. 2-3

V s e b i n a	stran
1. DOLGOROČNI PROGRAM GEODETSKIH DEL V SR SLOVENIJI - RAZGOVOR Z DIREKTORJEMA GEODETSKE UPRAVE SRS IN GEODETSKEGA ZAVODA SRS	1
2. RAZGOVOR Z DIREKTORJEM ZVEZNE GEODETSKE UPRAVE O GEODETSKIH PREDPISIH	5
3. POSVETOVANJE O FOTOGRAMetriJI V NOVEM SADU	14
4. ZAKLJUČKI POSVETOVANJA O FOTOGRAMetriJI V NOVEM SADU	15
5. PLENUM PREDSEDNIŠTVA ZVEZE GIG JUGOSLAVIJE	16
6. DELO SEKRETARIATA IN PREDSEDNIŠTVA ZVEZE GIG SLOVENIJE	18
7. OBČNI ZBOR DRUŠTVA GIG CELJE	19
8. PROGRAM STROKOVNIH PREDAVANJ ZVEZE GIG SLOVENIJE	21
9. SESTANEK O POSLOVNEM SODELOVANJU GEODETSKIH DELOVNIH ORGANIZACIJ JUGOSLAVIJE	27
10. Žiga Drinovec: POVEZAVA POSESTEV S POMOČJO MEHANOGRafiJE	28
11. Stanko Majcen: PROGRAM GEODETSKIH DEL ZA LETO 1969	30
12. Stanko Majcen: KONGRES O VODAH JUGOSLAVIJE IN GEODEZIJA	33
13. Waclaw Kłopoćinski: KOORDINACIJSKA VLOGA GEODEZIJE V GOSPODARJENJU Z ULIČNIM ZEMLJIŠČEM V VARŠAVI	35
14. Prof. Ivan Čuček: ELEKTRONSKA OBDELAVA PODATKOV ZA TRASIRANJE CEST	39
15. Mano Seifert: KRAJEVNO IMENOSLOVJE	41
16. Emil Rasinger: GEODETSKA DELA PRI IZDELAVI GOZDNOGOSPODARSKIH NAČRTOV	42
17. Ivan Golorej: UPORABA AEROFOTOGRAMetriČNE METODE V KATAS-TRU NA NIZOZEMSKEM	45
18. NOVI PREDPISI: - Republiški zakon o upravnih taksah - katastrske takse	46
- Uredba o hrambi in uporabi podatkov izmeritve in zemljiškega katastra	47
- Dodatni predpisi za opravljanje strokovnih izpitov delavcev v upravnih organih v SR Sloveniji	48
19. Rado Dvoršak: PROF.DIPL.ING. JOSIPU ČRNJAČU V SPOMIN	50
20. Milan Naprudnik: V SPOMIN MARKU ŠLAJMERJU, DIPL.ING.ARH.	52
21. Srečko Bemik: MIROSLAVU LENČKU V SPOMIN	53

	stran
22. INFORMACIJE: - Obiski predstavnikov izvršnega sveta in skupščine SR Slovenije na geodetski upravi SRS in Geodetskem zavodu SRS	54
- Obiski direktorjev zvezne in republiških geodetskih uprav v Sloveniji	54
- Izvršni svet je sprejel osnutek zakona o geodetski službi	55
- Referati s posvetovanja o fotogrametriji v Novem Sadu	55
- Izredni študij za geodetske inženirje	56
- Sklepi skupščine SR Slovenije o melioraciji in komasaciji zemljišč	56
- Dr.h.c. Albert Schmidheini umrl	57
23. OBVESTILO O XII.KONGRESU FIG V LONDONU	57

Izdala: Zveza geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije

Uredniški odbor: Tomaž Banovec, Lojze Gorenc, Janez Kokolj, Stanko Majcen, Franc Pakiž, Marjan Smrekar, Peter Svetik, Peter Šivic.

Razmnožil: Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo FAGG v Ljubljani.

Prispevke pošiljajte na naslov: Stanko Majcen, Geodetska uprava SRS Ljubljana, Cankarjeva 5/III.

DOLGOROČNI PROGRAM GEODETSKIH DEL V SR SLOVENIJI

(odgovora direktorja geodetske uprave SRS in Geodetskega zavoda SRS)

Geodetska uprava SR Slovenije že dalj časa organizirano pripravlja dolgoročni program geodetskih del, o katerem bo govora tudi na posvetu "Inventarizacija prostora", ki ga bo organizirala v mesecu oktobru t.l. Zveza GIG Slovenije. Direktorja geodetske uprave SRS smo naprosili, da nas detajlneje seznanijo z izdelavo, vsebino in sprejemanjem dolgoročnega programa geodetskih del. Tov. Milan Napreudnik, direktor geodetske uprave SRS, nam je v zvezi s tem povedal naslednje:

"Pred odgovorom na vaše vprašanje za uvod samo to, da je sedanje planiranje geodetskih del upoštevalo le nekatere činitelje, ki geodetsko planiranje usmerjajo, in tudi to je bilo samo kratkoročno.

V naši stvarnosti smo prišli do spoznanja, da so v skladu z razvojem našega celotnega družbeno-ekonomskega sistema nujne ustrezne spremembe v samem sistemu planiranja. Zato pripravljamo v federaciji zakon o družbenem planiranju in hkrati zakon o pripravah delovnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti za sprejetje načrtov za razvoj od leta 1971-75. Neposredne naloge geodetske službe pa opredeljuje osnutek zakona o geodetski službi, ki ga je izvršni svet že sprejel. Gre za registracijo elementov prostora in njih kategorizacijo v obliki registrov in katastrov, da bomo lahko prostor ovrednotili in tako pridobili izhodiščne podatke za sestavo planov, programov ter poiskali najracionalnejše projektne rešitve. Kot "odjemalci" podatkov geodetske službe se torej pojavljajo vse upravne, planske in gospodarske skupine in tako mora biti naše planiranje vključeno v vse družbeno-ekonomske tokove. Znano je, da pripravljamo poleg koncepta dolgoročnega ekonomsko-političnega razvoja Slovenije vzporedno z izdelavo republiškega prostorskega plana tudi dolgoročne programe na področju cestnega, vodnega gospodarstva itd.; to pa pomeni, da lahko govorimo, za razliko od prejšnjega obdobja samo o dolgoročnem programu geodetskih del za naslednje 15 - 20-letno obdobje, ki ga usmerjajo:

- bodoča fizična obremenitev slovenskega prostora (regionalni, urbanistični in sektorski programi);
- bodoča zemljiška politika (družbena lastnina, pravična odškodnina, prometna vrednost zemljišč itd.);
- bodoča davčna politika v zvezi z zemljišči (prispevek od kmetijske dejavnosti, prispevek za uporabo mestnega zemljišča, davki od zgradb itd.)

V zvezi s tem je geodetska uprava izdelala načrt dela za izdelavo dolgoročnega programa in že od marca tega leta skupaj z Geodetskim zavodom SRS intenzivno delala. Do sedaj smo realizirali naslednje:

- z Inštitutom za ekonomska raziskovanja in Zavodom za planiranje SR Slovenije smo opravili konzultacije za izdelavo izhodišč;
- izdelali smo osnovne teze za sestavo dolgoročnega programa in se posvetovali na republiških sekretariatih za urbanizem, gospodarstvo, finance, pravosodje in občo upravo ter na Biroju za regionalno prostorsko planiranje;
- organizirali smo razgovor s predstojniki vseh občinskih upravnih organov za geodetske zadeve.

Po načrtu dela je predvideno, da bo septembra izdelan osnutek samega programa in poslan v javno razpravo vsem občinskim skupščinam ter vsem republiškim upravnim in gospodarskim inštitucijam. Na osnovi te razprave bomo izdelali predlog programa ter ga predložili izvršnemu svetu skupščine SR Slovenije.

Na osnovi dosedanjih konzultacij lahko rečemo, da bo program predvidoma zajel naslednja področja:

- izdelavo osnovne državne karte za preostalo področje Slovenije,
- izdelavo topografsko-katastrskih načrtov za območje mest in naselij,
- obnovo zemljiškega katastra z novo katastrsko izmeritvijo (samo horizontalno),
- obnovo katastrske klasifikacije zemljišč na podlagi bonitiranja,
- izdelavo katastra komunalnih naprav,
- izdelavo katastra zgradb,
- izdelavo geodetske regionalne in urbane dokumentacije.

Program bi se izvedel v treh do štirih srednjeročnih etapah, od katerih stoji obdobje 1971-75 tik pred nami.

Za posamezna področja iz programa bo potrebno sprejeti ustrezajoče pravne osnove in predhodno tudi doseči spremembo zveznih predpisov, če hočemo našim razmeram in potrebam ustrezajoče realizirati posamezne naloge. Nadalje pa bo potrebno za posamezne naloge iz programa sprejeti finančne programe v okviru srednjeročnih načrtov.

Ker je že prilika, mi dovolite, da povabim k sodelovanju v tej najodgovornejši nalogi, to je planiranje del, vse upravne in operativne inštitucije geodetske smeri kot tudi člane Zveze GIGS."

V skladu z osnutkom zakona o geodetski službi sodeluje pri izdelavi dolgoročnega programa geodetskih del tudi Geodetski zavod SRS. Zato smo naprosili direktorja Geodetskega zavoda SRS tov. Teobalda Belca za mnenje, s kakšno tehnologijo bo možno realizirati predviden dolgoročni program geodetskih del za območje SR Slovenije. Njegovo mnenje v celoti objavljamo:

"Zaželeno in mnogokrat tudi potrebno je, da so tehnologije znane že pri samem programiranju. To velja še tembolj za tehnične dejavnosti, kamor prištevamo tudi našo.

"Soočanje" programa in tehnologije je lahko navidezno enostaven proces, v resnici pa je uspešnost takšnega usklajevanja odvisna od mnogih okolnosti. Program daje odgovor na zahteve "kaj, koliko, v katerem času" jasno in precizno, posebej še, če je razdeljen na etape, kjer so mogoče še korekture programa, tehnologija pa odgovarja na vprašanje "kako, s čim" bo program ustvarjen. V programu je, če ne že popolnoma, pa vsaj delno možno definirati družbene potrebe geodetske dejavnosti, pri tehnologiji izvedb pa se srečujemo s spoznanji znanosti in tehnike. Spoznanja s teh področij pa so vsak dan nova. Razvoj tehnologij je tako hiter, da mnogokrat celo vpliva na revizijo programov.

Časovna, količinska in kvalitetna zahteva realizacije programa je osnova za izbiro tehnologij. Čim bolj so te programske zahteve "napete", tem bolj je odgovorna naloga izbira tehnologij.

Iz dosedanjih spoznanj pri programiranju geodetske dejavnosti v SRS za naslednjih 15 - 20 let lahko trdimo, da bo realizacija programa zelo zahtevna. Ta ugotovitev nam narekuje, da moramo intenzivno razmišljati o izbiri tehnologij, še več, celo obvladati jih moramo.

Izbira tehnologije je kompromis med temi glavnimi zahtevami:

- 1) čas - hitrost izvedbe naloge ali faze
- 2) proizvodni stroški izvedbe
- 3) kvaliteta - natančnost izvedbe.

Za uvedbo izbrane tehnologije pa potrebujemo:

- 1) proizvajalna sredstva
- 2) proizvajalce.

Obe področji, tj. izbira in uvedbe tehnologij pa mora pokrivati organizirana znanstveno-raziskovalna in študijska dejavnost, brez katere je rešitev naštetih nalog jalovo početje.

V tem odgovoru niso navedena vsa dejstva, ki bi vprašanju, ki je mimogrede povedano, zastavljeno zelo jasno, zadostila, ker bi kompleksen odgovor bilo možno podati samo v obširnejši obliki, vendar bom na kratko nanizal nekaj dosedanjih spoznanj:

- osnova vsem tehnologijam bo elektronika,
- dosedanje klasične metode bodo fazno ali v celoti avtomatizirane,
- grafično izražanje geodetskih informacij bo dopolnjeno ali celo zamenjano z numeričnim,
- obseg geodetskih informacij se bo zelo razširil,
- izdelava in distribucija geodetskih informacij bo vse hitrejša.

Pri realizaciji dolgoročnega programa bomo imeli opravka z "novitetami", ki so nam sicer znane, nismo jih pa zaradi mnogoterih razlogov in vzrokov uvedli ali pa jih komaj sedaj uvajamo.

Menim, da bo morala geodetska dejavnost v bližnji prihodnosti prestopiti precej visoko razvojno stopnico in je že danes jasno, da brez težav vseh oblik in izvorov ne bo šlo. Nujnosti takšnega koraka verjetno ni potrebno posebej utemeljevati, namesto vprašanja "zakaj" se moramo osredotočiti in družno najti odgovor na vprašanje "kako".

Spremljanje razvoja geodetske dejavnosti v od nas bolj razvitih deželah omogoča postavitev osnovnih razvojnih linij v tehnologijah oziroma metodah. Te glavne smeri so;

- elektronska tehnika ima v geodetski dejavnosti že domovinsko pravico. Računalniki vseh vrst in tipov, elektronski koordinatografi, elektronski razdaljemerji itd. so vedno bolj "pribor" geodetskega proizvajalca,
- fotogrametrija se bo še nadalje s sodelovanjem elektronike razvijala in bo postala glavna metoda zbiranja informacij fizičnega stanja. Prvi pogoj je seveda kvalitetna in ažurna snemalna služba iz izraka,
- informacije se bodo obdelovale mehanografsko,
- tiskarske reprodukcije grafično prikazanih informacij se bodo poenostavile, kar je nujno zaradi dinamike sprememb samih informacij,
- če ne že prej se bo vsaj vzporedno z uvajanjem novih tehnologij in metod spreminjala naša lastna geodetska miselnost.

Ne bo odveč, če na koncu ugotovimo, da nas v prihodnosti čakajo velike naloge, katerih uspešna rešitev je odvisna od dela nas vseh. Uspešna rešitev teh nalog nas bo uvrstila med dejavnosti, ki poslujejo sodobno. Doseči ta cilj pa pomeni že samo po sebi največje priznanje."

Upoštevajoč, da bo v mesecu oktobru uvodoma navedeno posvetovanje, na katerem bo govora tudi o dolgoročnem programu geodetskih del, in sugestijo direktorja geodetske uprave SRS prosimo vse geodetske strokovnjake, ki imajo k tej problematiki svoje pripombe, da jih pošljejo do konca septembra t.l.

S. M.

RAZGOVOR Z DIREKTORJEM ZVEZNE GEODETSKE UPRAVE O GEODETSKIH
PREDPISIH

Skupščina SR Slovenije je pred nedavnim sprejela resolucijo o temeljnih zakonodajne politike republike. V tej resoluciji je med drugim rečeno tudi naslednje:

" V skladu z ustavnimi načeli o položaju in nalogah republike ter o njenih zakonodajnih pristojnostih republika kot državna in samoupravna skupnost s svojimi predpisi in drugimi akti originarno ureja vse družbene odnose, ki so skupnega pomena za politično, gospodarsko in kulturno življenje ter druženi razvoj v republiki, izvzemši tiste zadeve, ki so po ustavi SPRJ pravica in dolžnosti federacije, ter zadeve, ki sodijo v samoupravno področje občin ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij.

Po uveljavitvi ustave iz leta 1963 so sledila prizadevanja, da se republiška zakonodaja uskladi z ustavo. Usklajevanje republiške zakonodaje z ustavo je bilo v določenem roku uresničeno, kolikor je to omogočala tedanja stopnja razvoja družbeno-ekonomskih in političnih odnosov ter obsega zvezne zakonodaje. V tistem času pa še niso bile take razmere, da bi republiška zakonodaja lahko v celoti uveljavila vse intencije ustave, predvsem v pogledu položaja in vloge delovnih ljudi v delovnih organizacijah in občanov v občinah!

V omenjeni resoluciji je rečeno tudi:

"Sedanja stopnja družbenega razvoja, predvsem pa družbena in gospodarska reforma ter zakonodajna politika federacije, ki je nakazana v ustavnih amandmajih in v resoluciji o temeljnih zakonodajne politike federacije, pa odstranjujejo ovire in odpirajo možnosti, da se republiška zakonodaja uskladi z ustavnimi načeli."

Skupščina SR Slovenije tudi obvezuje republiške organe, da aktivno delajo, da se uresničijo postavljena načela o normativni funkciji republike in da federacija dosledno uresniči načela ustave in resolucije v temeljnih zakonodajne politike federacije glede zvezne zakonodaje.

Pri raznih razpravah v zvezi s pripravo republiških predpisov izmeritve zemljišč, zemljiškega katastra in katastra komunalnih naprav je bilo ugotovljeno, da sistem predpisov izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra, ki ga s temeljnim zakonom, uredbami in drugimi predpisi na osnovi zakona in uredbe predpisuje federacija, ni v skladu z navedenimi izhodišči o zakonodajni politiki federacije in republike. Ko bodo izdani vsi predpisi, za katere obstoji pooblastilo v temeljnem zakonu in uredbi o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru, bo to področje do podrobnosti predpisano, čeprav spada v temeljno zakonodajo in ne v popolno.

Zveza GIG Slovenije meni, da bi morala republika imeti precej večja pooblastila glede izdajanja geodetskih predpisov, predvsem če so za izvrševanje zveznih zakonov pristojni organi v republiki. Razen tega pa bi bilo potrebno spremeniti tudi sedanjo razmejitev pristojnosti.

Tudi mnenja nekaterih geodetskih strokovnjakov v naši republiki, ki smo jih objavili v Biltenu leta 1968, potrjujejo potrebo po dopolnitvi oziroma spremembi zveznih predpisov, ki obravnavajo področje izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra.

S temeljnim zakonom in uredbo o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru je pooblaščen zvezna geodetska uprava za izdajo obveznih instrukcij in tehničnih predpisov za opravljanje izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra. Zveza GIG Slovenije meni, da tak način, ko v teh tehničnih predpisih določamo detajlne postopke dela in podobno, ni v skladu s sedanjim samoupravnim sistemom niti razvojem znanosti in tehnike. Ob upoštevanju načela ekonomičnosti in uporabi sedanje avtomacije ter mehanografije, naj bi predpisi (zvezni in republiški) določali vsebino in točnost geodetskih izdelkov. Geodetske delovne organizacije pa bi v skladu s temi predpisi samostojno določale način in postopek dela.

Na osnovi izdanih predpisov pa naj bi geodetski upravni organi izdajali priročnike v obliki strokovne pomoči, tako da si ne bi vsaka delovna organizacija določala svojega načina in postopka dela, če to ni potrebno. S takim predpisovanjem splošnih določil o vsebini in točnosti in z izdajanjem priročnikov za metode dela in delovnih postopkov, bi zagotovili, da bi splošni predpisi veljali dalj časa in ne bi bili ovira pri uporabi znanosti in tehnike v geodetski dejavnosti.

Menimo, da tudi zaključki IV. kongresa geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije v Sarajevu ugotavljajo podobno stanje, z določilom, da je treba geodetske strokovne norme tako oblikovati, da bodo omogočale modernejše in racionalnejše proizvodne procese, s tem da bi predpisali osnovne normative glede tolerance.

V zvezi z navedeno problematiko smo naprosili za odgovore na naslednja vprašanja direktorja zvezne geodetske uprave tov. Vasilije Blagojeviča.

1. Ali se strinjate z našo ugotovitvijo, da je potrebno napraviti spremembe v sistemu predpisovanja na geodetskem področju in da je skladno s tem potrebno spremeniti nekatera določila temeljnega zakona?
2. Ali se morda v federaciji pripravljajo kakšne spremembe temeljnega zakona o izmeritvi zemljišč in zemljiškega katastra in če se, ali nam lahko poveste, za kakšne spremembe gre?
3. SR Hrvatska je sprejela zakon o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru, ki določena vprašanja ureja drugače kot temeljni zakon. Ali ne potrjuje tudi ta primer, da bi bilo potrebno spremeniti temeljni zakon tako, da si republike ta vprašanja uredijo svojim razmeram in potrebam primerno?
4. Kakšno je vaše mnenje o izdajanju obveznih splošnih standardov za geodetske proizvode in o priročnikih, ki niso obvezni, temveč fakultativni?
5. Kakšen razvoj geodetske službe in stroke predvidevate v petletnem obdobju po letu 1970 in kaj bi za tak razvoj bilo potrebno storiti na nivoju federacije, republike in občine oziroma delovnih organizacij?

Odgovori na vprašanja 1, 2 in 3 :

S temeljnim zakonom o izmeritvi in zemljiškem katastru, ki je bil sprejet 1965. leta, je bila določena vloga, vsebina in organizacija geodetske dejavnosti v naši državi. Tako je med drugim s temeljnim zakonom uveljavljena določena družbena potreba in koristnost izmeritve in zemljiškega katastra. V skladu s tako družbeno potrebo je določeno, da so izmeritev in zemljiški kataster zadeve ki imajo pomen za vso državo in da se zaradi tega opravlja izmeritev in zemljiški kataster po enotnem sistemu na celotnem območju Jugoslavije. Prav tako je s tem zakonom določena vsebina izmeritve in zemljiškega katastra, urejeno je vprašanje pooblastil za opravljanje del izmeritve in zemljiškega katastra in drugih geodetskih del, regulirana so tudi vprašanja pooblastil zveznega upravnega organa, ki je pristojen za geodetske zadeve in podobno.

Z drugimi zveznimi predpisi, sprejetimi na osnovi pooblastil iz določb tega temeljnega zakona in z republiški zakoni o izmeritvi in zemljiškem katastru je natančneje urejena (ali je še v teku priprava teh predpisov) vrsta vprašanj, ki vplivajo na uspešno opravljanje nalog geodetske službe in geodetske dejavnosti na splošno.

Reguliranje izvrševanja del izmeritve in zemljiškega katastra kot tudi geodetske dejavnosti sploh na način, določen v navedenem temeljnem zakonu in drugih omenjenih predpisih, izhaja iz specifičnosti narave in nalog geodetske dejavnosti, še posebno iz specifičnosti narave in nalog izmeritve in zemljiškega katastra kot tudi iz specifičnosti finalnih geodetskih proizvodov, da lahko koristijo najrazličnejšim in najvitalnejšim družbenim potrebam vseh družbeno-političnih skupnosti od občine do federacije. Samo zaradi ilustracije navajam v prid te specifičnosti, da geodetski podatki o zemljišču, dobljeni z izmeritvijo zemljišč, obdelani in upodobljeni na geodetskih načrtih, kartah in elaboratih lahko poleg drugega zadovoljujejo maksimum potreb za študije na zemljišču, planiranje in izvrševanje raznih investicijskih in drugih del. Posebno moramo poudariti potrebo narodne obrambe po teh delih.

Iz dosedaj dobljenih izkušenj v uporabi gornjih predpisov in ustvarjenih dosežkov v času od sprejema temeljnega zakona o izmeritvi in zemljiškem katastru do danes se lahko ugotovi, da je v osnovi potrjena pravilnost določb tega zakona glede na geodetsko službo in geodetsko dejavnost sploh. V potrditev tega tudi tukaj navajam samo zaradi ilustracije, da se je v tem času pokazalo veliko zanimanje družbeno-političnih skupnosti za izvrševanje del geodetske dejavnosti iz njihove pristojnosti, da se je prešlo na planiranje in ustreznejše financiranje teh del, ustvarjena je povezanost geodetske dejavnosti z gospodarstvom in drugimi družbenimi službami. V zvezi s tem je geodetska dejavnost zavzela svoje mesto, a delavci geodetske stroke so spoznali svoj položaj in svojo perspektivo.

Iz navedenega se ne sme zaključiti, da so z obstoječimi predpisi regulirana oziroma najpravilnejše regulirana vsa bistvena vprašanja s področja geodetske dejavnosti. Tako je po mojem mnenju nujno potrebno materializirati družbenokoristnost izmeritve zemljišč z dopolnitvijo temeljnega zakona kot tudi drugih zakonskih predpisov na ustrezen način, in sicer regulirati je treba vprašanja v zvezi z obveznostjo uporabe geodetskih podlog,

dobljenih z izmeritvijo zemljišč pri vseh za izmeritev zainteresiranih gospodarskih in družbenih dejavnosti. Nič manjšega pomena tudi ni vprašanje še jasnejše rešitve financiranja in programiranja geodetskih del v vseh družbeno-političnih skupnostih ter jasnejšega reguliranja del tako imenovanih merjenj zemljišč in podobno. Da bi rešile tudi ta vprašanja, so zvezna geodetska uprava kot tudi republiške in pokrajinske geodetske uprave pokazale določeno aktivnost.

Pri proučevanju navedenih vprašanj imam pred očmi tudi nasprotna mišljenja določenega števila geodetskih strokovnjakov glede na obstoječe osnovne principe organizacije geodetske službe s področja izmeritve in zemljiškega katastra, in to o pristojnosti posameznih družbeno-političnih skupnosti v opravljanju izmeritve in zemljiškega katastra, upravnih pravicah upravnih organov, pristojnih za geodetske zadeve v posameznih družbeno-političnih skupnostih glede na opravljanje geodetskih zadev na splošno vzeto, kot tudi o dolžnostih drugih upravnih organov in delovnih organizacij, ko opravljajo geodetske zadeve za svoje specifične potrebe. Toda, mirno lahko poudarim, da je tako nasprotno mišljenje pri upravnih organih in delovnih organizacijah, ustanovljenih za opravljanje geodetske dejavnosti, zelo redko. Iz tega se lahko zaključi, da menijo, da obstoječa organizacija geodetske službe, pravice in obveze posameznih organov in organizacij, določenih s temeljnim zakonom in drugimi zakonskimi predpisi, omogočajo v sedanjih pogojih zeleno afirmacijo geodetske stroke.

Znano je, da se tudi geodetske izobraževalne ustanove pri svojem delu srečujejo z določenimi težavami in problemi zaradi svoje specifičnosti glede na izobraževalne ustanove drugih strok. Geodetske izobraževalne ustanove se namreč financirajo po posebnih predpisih, kot je to primer tudi z drugimi izobraževalnimi ustanovami. Od dobljenih sredstev se po pravilu ne morejo oddvojiti sredstva za nabavo drage geodetske opreme, ki je za popolno in kvalitetno izvedbo pouka neobhodno potrebna, še posebej pri praktičnih geodetskih vejah med teoretičnim poukom in posebno pri obvezni počitniški praksi. Zaradi teh in verjetno še kakih drugih težav so nekateri geodetski strokovnjaki mnenja, da bi bilo potrebno nekaj spremeniti v sistemu organizacije geodetske službe. Enak je primer tudi v zvezi z znanstveno-raziskovalnim delom pri nas, ki na splošno ni organiziran na ustrezen način.

Da bi še naprej izpopolnjevali sedanje stanje, smo proučevali in še proučujemo vsa vprašanja, še posebno tista, ki so prihajala iz geodetskih izobraževalnih ustanov. Drži, da se naše geodetske šole in fakultete, kot je že rečeno, borijo z mnogimi težavami in problemi. Prav tako drži, da v geodetski stroki še niso rešena niti vprašanja v zvezi z znanstveno-raziskovalnim delom in neka druga vprašanja. To so osnovna vprašanja za nadaljnji razvoj geodetske dejavnosti kot tudi stroke v celoti. Zvezna geodetska uprava, republiške in pokrajinske geodetske uprave si prizadevajo pomagati v okviru svojih pristojnosti, da se te težave premagajo. Toda tu je potrebno vedeti, da je organizacija šol in fakultet ter znanstveno-raziskovalnega dela na splošno regulirana s predpisi o šolstvu in znanstveno-raziskovalnem delu in da se obstoječe težkoče in problemi na teh področjih ne morejo reševati in predpisovati s predpisi, ki regulirajo delo organov in organizacij, ustanovljenih za opravljanje geodetskih zadev s področja izmeritve in zemljiškega katastra ali katere koli druge namene. Glede na take okoliščine nasprotna mnenja niso utemeljena.

Rešitev teh vprašanj je zaradi tega po našem mišljenju treba iskati v sprejetju posebnih predpisov, s katerimi bi se rešili znanstveno-raziskovalno delo s področja geodetske dejavnosti. Težave in probleme geodetskih izobraževalnih ustanov je potrebno reševati s čim tesnejšim in neposrednim sodelovanjem med geodetskimi upravnimi organi in delovnimi organizacijami ter geodetskimi šolami in fakultetami. Reševanje teh vprašanj je treba organizirati in funkcionalno postaviti tako, da se zagotovi stalen medsebojen vpliv tako na razvoj in kvaliteto geodetskih šol kot tudi na razvoj in kvaliteto geodetske operative (izredni študij, specializacija na post diplomskem študiju, seminarji in tečaji za strokovno izpopolnjevanje, usluge s področja znanstveno-raziskovalnega dela in temu podobno). Upamo, da bo reševanje teh vprašanj hitrejše, če se uresniči asociacija ali eventualno integracija geodetskih delovnih organizacij, ker so le-te prvenstveno zainteresirane za geodetske strokovne kadre.

Na drugi strani zamerijo obstoječemu sistemu geodetske organizacije v naši državi tudi določene skupine in posamezniki, in to predvsem zato, ker z določbami temeljnega zakona o izmeritvi in zemljiškem katastru ni dovoljeno opravljanje privatne geodetske prakse (osebno delo). Mislim, da se z ustrezno določbo temeljnega zakona, s katero se regulira, kdo lahko opravlja geodetska dela, ne kršijo ustavne določbe o pravicah državljanov za osebno delo. Uporaba tega ustavnega načela se ne nanaša na zadeve, kot so izmeritev in zemljiški kataster. Skoraj vse te zadeve so upravne in so zaradi svojega namena in priroda proglašene kot pomembne za vso državo. Te zadeve se razlikujejo od obrtnih in drugih zadev, ker se ne ustvarja proizvod, namenjen tržišču, temveč se opravlja delo/določenem predpisanem tehnološkem postopku in se lahko zagotovi pravilnost opravljanja samo s povečano odgovornostjo, zagotovljeno s predpisom.

V zakonu o izmeritvi in zemljiškem katastru SR Hrvatske, kot je znano, obstoji določba, s katero se dovoljuje privatnim osebam opravljanje geodetskih zadev pri vzdrževanju izmeritve in zemljiškega katastra. Zaradi navedenega stališča in upoštevajoč, da je ta določba v nasprotju z jasnimi določbami temeljnega zakona, je uveden postopek za ugotovitev ustavnosti ustrezne določbe zakona o izmeritvi in zemljiškem katastru SR Hrvatske pri ustavnem sodišču Jugoslavije.

Razen navedenega sem proti dajanju pooblastil tudi privatnim osebam za opravljanje katerihkoli del izmeritve in zemljiškega katastra tudi zato, ker so tako privatne osebe v ugodnejšem položaju od delovnih organizacij, ustanovljenih za opravljanje teh dejavnosti. Od delovnih organizacij, pooblaščenih za opravljanje zadev izmeritve in zemljiškega katastra kot zadev, pomembnih za vso državo, se namreč zahteva povečana odgovornost in stopnja kontrole, med drugim tudi z obveznim sodelovanjem predstavnikov družbe v družbenem upravljanju teh organizacij. Iz tega izhaja, da se potrebni družbeni pomen v opravljanju teh zadev pri privatnih osebah ne bi mogel zaščititi tako, kot je to predvideno pri delovnih organizacijah, kar pa ni logično. Zaradi teh in več drugih razlogov, ki vplivajo na zagotovitev zakonitosti, točnosti, zagotovitev hranjenja podatkov in drugega, mislim, da ne pride v poštev uvedba privatne prakse v geodetski dejavnosti pri nas.

V vsej naši državi in v vseh republikah posamezno je dovolj strokovnih kadrov za zadovoljevanje potreb v geodetski dejavnosti. Mislimo, da je treba

dosedanje slabosti in pomanjkljivosti v delu upravnih organov in delovnih organizacij te dejavnosti odstranjevati z okrepitevijo kadrov, ki bodo popolno in pravočasno opravili naloge. Naš sistem samoupravljanja in poleg tega možnost ustanavljanja delovnih organizacij za opravljanje teh zadev, razvijanje konkurence ipd. bo zagotovil zainteresiranost delovnih organizacij in geodetskih strokovnjakov za povečano aktivnost in večjo produktivnost na tem področju. Specifičnost razmer posameznih družbeno-političnih skupnosti pri izvrševanju del izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra, če predvidevamo, da ponekod so glede na pooblastila za opravljanje teh del, morajo biti po mojem mišljenju podrejena splošnemu pomenu celotne države z določenim načinom izvrševanja teh del. Zaradi tega popolnoma podpiram dosedanje stališče, da mora biti rešeno z zveznim predpisom vprašanje pooblastil za opravljanje del izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra.

Ko pregledujem obstoječe pozitivne predpise s področja geodetske dejavnosti, ali natančneje s področja izmeritve in zemljiškega katastra glede na ustavne amandmaje, ki so bili sprejeti konec 1968. leta (te amandmaji širijo sfere samoupravnega urejevanja družbenih odnosov v delovnih in drugih organizacijah, ožijo področje zakonodajne dejavnosti federacije in dajejo širšo dejavnost občanom, pokrajinam in republikam), menim, da glede na navedeno oziroma glede na specifičnost zadev izmeritve in zemljiškega katastra kot zadev, pomembnih za vso državo, na tem področju ni potrebno v temeljnem zakonu o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru in drugih zveznih predpisih ničesar spreminjati.

S temeljnim zakonom o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru, kot je že rečeno, so razmejene pristojnosti družbeno-političnih skupnosti glede na izmeritev in zemljiški kataster. Z zveznimi predpisi so rešena vsa ta vprašanja, katerih reševanje izhaja iz načela, da so te zadeve pomena za celo državo in v takem obsegu, da se zagotavlja opravljanje teh del v enotnem sistemu za vso državo. Republikam in pokrajinam ostane pravica reševanja precej vprašanj in razmerij, ki izhajajo iz opravljanja del izmeritve in zemljiškega katastra in njihove pristojnosti in pristojnosti občin kot tudi reguliranje vseh drugih vprašanj, s katerimi se ne ruši enotnost sistema in postopka. Republike in občine ta svoja pooblastila uporabljajo v širokem razponu in s svojimi predpisi regulirajo v skladu z navedenimi načeli vsa tista vprašanja glede na izmeritev in zemljiški kataster iz svoje pristojnosti. Sedanja stopnja našega razvoja in potrebe naše skupnosti v bližnji bodočnosti po mojem mišljenju ne dajo možnosti, da se odstopi od navedenih načel temeljnega zakona, katerega nobena določba ni v nasprotju s katerokoli ustavno določbo. Nasprotno, z določbami tega zakona in s predpisi, sprejetimi na njegovi osnovi, povsem potrjujejo ustavna načela oziroma načela družbeno-političnega sistema.

V zvezi s tem posebno poudarjamo, da vsa operativna dela pri izmeritvi in zemljiškem katastru opravljajo delovne organizacije, ustanovljene za opravljanje te dejavnosti. Tako je v vseh republikah razen v SR Makedoniji, kjer opravljajo tudi ta dela upravni organi. Iz tega izhaja, da imajo geodetske delovne organizacije in delovni ljudje v njih enake pravice in možnosti kot tudi delovni ljudje drugih dejavnosti, da s svojimi samoupravnimi pravicami vplivajo na uveljavitev družbenih in svojih osebnih interesov, kar tudi delajo. Torej so navedena načela organizacije geodetske službe v celoti prilagojena interesom družbene reforme in delovni ljudje te dejavnosti se na njeni platformi borijo za uresničitev njenih ciljev. Razumljivo, da se

vse to šele razvija. Tudi tukaj kot na drugih življenjskih področjih je odprt proces asociacije oziroma integracije geodetskih delovnih organizacij na različnih stopnjah. Od te asociacije oziroma integracije se pričakuje, da se z združenimi sredstvi uresniči, da se bodo geodetska dela opravljala z naj sodobnejšo opremo in naj sodobnejšimi znanstvenimi dosežki geodezije. Pri tem je po mejem mnenju potrebno videti povezanost interesov geodetskega šolstva, znanstveno-raziskovalnega dela in geodetskih delovnih organizacij. Ti problemi so rešljivi samo v ureditvi teh medsebojnih interesov. Še posebno bo z asociacijo geodetskih delovnih organizacij dana možnost organiziranega nastopa na tujih tržiščih.

Glede na navedeno vidim napredek v geodetski dejavnosti v nadaljnji obdobji sedanjega sistema, na katerem je le-ta formirana. Pri tem posebno mislim, da je potrebno sprejeti še jasnejše in podrobnejše predpise tako glede pravic, kot tudi glede dolžnosti družbeno-političnih skupnosti vseh stopenj glede izmeritve in zemljiškega katastra ter predpisov: o obvezni uporabi geodetskih podlog in podatkov za vse investitorje, organe planiranja in podobno, o uporabi izkušenj drugih, o uporabi naj sodobnejših znanstvenih dosežkov pri delu, in v nadaljnjem razvijanju delavskega samoupravljanja in v izpopolnjevanju samoupravnih odnosov v naših delovnih organizacijah še posebno pa v tem, da imajo kadri z višjo stopnjo strokovne izobrazbe večje možnosti, da pridejo do veljave in s tem vnesejo večjo stopnjo odgovornosti tako glede večje produktivnosti dela kot tudi dvig kvalitete teh del. Mislim in prepričan sem, da se v geodetski dejavnosti, organizirani po navedenih načelih, dani vsi pogoji za njen nadaljnji smotrni razvoj.

Upoštevajoč vse navedeno mislim, da ni potreba po bistvenih, vsebinskih spremembah temeljnega zakona o izmeritvi in zemljiškem katastru, še posebno v obstoječem sistemu razmejevanja pristojnosti posameznih družbeno-političnih skupnosti glede na zadeve izmeritve in zemljiškega katastra. To pa zaradi tega, ker mislim, da je pri takih zahtevah potrebno bolj videti bistvo načel, na katerih dejansko temeljijo vse druge določbe temeljnega zakona, o katerih je bilo že prej govora.

V zvezni geodetski upravi kot zveznem upravnem organu, ki je pristojen za geodetske zadeve, smo pričeli razmišljati o spremembah in dopolnitvah nekaterih določb temeljnega zakona o izmeritvi in zemljiškem katastru. Te spremembe se nanašajo pretežno na jasnejše formuliranje določb čl. 17 in 18 tega zakona. V praktični uporabi teh določb se je pokazalo, da niso dovolj jasne ter glede na ta geodetska dela in na dela, ki jih opravljajo drugi za svoje potrebe, je potrebno le-te spremeniti in regulirati na jasnejši in popolnejši način. Po našem mnenju je potrebno ta zakon dopolniti z določbami o programiranju in financiranju geodetskih del, o obvezni uporabi geodetskih podatkov pri vodenju evidence o podzemeljskih instalacijah kot tudi za vodenje drugih različnih evidenc, kot so evidence o izkoriščanju prostora. Nadalje je potrebno regulirati vprašanja o izkoriščanju geodetskih proizvodov in pod katerimi pogoji, predpisati je treba kazenska določila za tiste, ki se ne držijo določb tega zakona in podobno.

Odgovor na vprašanje 4:

V zvezi z izdajanjem strokovno-tehničnih predpisov je potrebno predvsem naglasiti, da gre za predpise, s katerimi se regulirajo vprašanja s področja izmeritve in zemljiškega katastra, torej gre za reguliranje nekaterih odnosov pri opravljanju zadev, ki imajo pomen za vso državo. Upoštevajoč pri

tem ustavno načelo, po katerem so zvezni organi odgovorni za izvrševanje zadev, ki imajo pomen za vso državo, tudi v primeru, ko te zadeve izvršujejo organi v republikah, jasno izhaja, da je neobhoden obstoj obveznih in enotnih zveznih predpisov, s katerimi bi se zagotovil družbeni pomen opravljanja teh zadev. Gre namreč za to, da se s temi predpisi zagotovi standardna izdelava končnih geodetskih proizvodov z določeno vsebino, kvaliteto in preglednostjo, da bi lahko rabili svojemu z zakonom določenemu namenu. Torej predpisana obveza uporabe določene metode dela in določenih tehničnih normativov v izvrševanju geodetskih del izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra so neobhodna in edina garancija popolnega in kvalitetnega izvrševanja teh del. V dopolnitev že prej navedenega poudarjamo, da se z izdajanjem obveznih tehničnih predpisov za izvrševanje geodetskih del izmeritve in zemljiškega katastra ne glede ali jih sprejema zvezna geodetska uprava ali kak drug upravni organ, pristojen za geodetske zadeve v ničemer ne ruši samoupravnega sistema ali zavira uporaba sodobnih znanstvenih dosežkov, kot se to včasih poudarja. To pa zato, ker v konkretnem primeru ne gre za proizvode, ki so namenjeni prodaji na širokem tržišču, temveč gre za proizvode za določene splošno-družbene-službene potrebe. Če bi se finalni geodetski proizvodi izdelovali za specialne potrebe posameznih interesentov, to je po naročilu, tedaj mogoče ne bi bili neobhodni enotni predpisi, s katerimi bi se zagotavljali enotni standardi geodetskih proizvodov ampak bi v tem primeru finalni geodetski proizvodi izmeritve in zemljiškega katastra izgubili svoj splošno-družbeni značaj, kar pa ne more priti v poštev.

Pri sprejemanju tehničnih predpisov in instrukcij se strogo upoštevajo naj sodobnejši znanstveno-tehnični dosežki, kar posebno poudarjamo. Ti predpisi se stalno sprejmejo samo na osnovi široke razprave vseh pristojnih družbenih forumov in strokovnjakov kot tudi na osnovi doseženih izkušenj v drugih državah. Ne bi se moglo sprejeti stališče, da so ti predpisi ovira za polno uporabo znanosti in tehnike v geodetski dejavnosti. Prehod na novo metodo dela in osvojitve te metode v geodetski dejavnosti je možen samo na osnovi vsestranskega študija in preizkušanja pravilnosti in koristnosti te metode v naših razmerah od naših najboljših strokovnjakov za določeno vrsto del. Zaradi takega načina dela se lahko razpravlja samo o daljšem čakanju na sprejem posameznih predpisov, ne pa o tem, da ti predpisi ne slo-nijo na znanstvenih in tehničnih dosežkih. Tej nalogi je zvezna geodetska uprava dajala poseben pomen. Kljub temu da je v največji možni meri intenzivno delo pri tej nalogi, zahteva včasih sama narava teh del v sprejemanju tehničnih predpisov daljši čas in polno angažiranje najboljših strokovnjakov.

Sedaj so pred neposrednim sprejemom naslednji tehnični predpisi: pravilnik za izdelavo izvornikov načrtov in določevanja plosčin parcel pri izmeritvi zemljišča, pravilnik o razgrnitvi podatkov izmeritve; pravilnik o katastrskem klasiranju in bonitiranju zemljišč; in pravilnik o načinu izmere podzemeljskih instalacij in objektov. Razen tega se intenzivno pripravlja tudi večje število drugih tehničnih predpisov, še posebno predpisov s področja vzdrževanja izmeritve zemljišča, izdelave zemljiškega katastra in njegovega vzdrževanja.

Pri izdelavi tehničnih predpisov se lahko razpravlja ali naj poleg obvezne vsebine, o kateri je bilo že prej govora, vsebuje tudi detajlnejša navodila za postopek pri delu za vsako operacijo, ki izhaja iz določene metode dela. Ne glede na rezultat te razprave, ali so tehnična navodila izdelana skupaj s pravilnikom ali ločeno, morajo, če se že predpisujejo

temeljiti na določbah pravilnika za določena geodetska dela glede na to, da se z navodili izpopolnjujejo določbe pravilnika.

Odgovor na vprašanje 5:

Že prej sem poudaril, kaj je potrebno storiti v naslednjem srednjeročnem planu. Tu posebej poudarjamo nujnost, da vsi upravni organi, ki so pristojni za geodetske zadeve, izdelajo svoje srednjeročne programe dela in te vključijo v srednjeročne programe dela družbenega razvoja ustrezne družbeno-politične skupnosti. Menimo, da je treba predvsem zajeti v program dela do sedaj neizmerjena območja kot tudi intenzivna območja, na katerih je obstoječa izmera zastarela in dotrajala. Za uresničitev srednjeročnih programov je potrebno z ustreznimi zakonskimi predpisi zagotoviti tudi finančna sredstva. Poleg drugih se bo s tako aktivnostjo odprla nova perspektiva v delu geodetskih upravnih organov in geodetskih delovnih organizacij in zagotovila materialna gotovost za njihovo delo.

Direktorja zvezne geodetske uprave smo še vprašali, ali je seznanjen z našim "Biltenom" in če ima kakšne pripombe. Na to vprašanje je odgovoril:

Zvezna geodetska uprava stori vse, kar je v njeni moči za uresničitev čim popolnejšega in plodnejšega sodelovanja z vsemi organizacijami Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije. Mislim, da je to sodelovanje na ustrezni ravni in zahvaljujoč temu so doseženi rezultati v razvoju geodetske službe in stroke, katere ocenjujem, da niso majhni, oziroma miso za našim splošnim razvojem. To tesno sodelovanje je treba še naprej razvijati in razširjati v interesu geodetske službe in stroke.

Kolikor mi možnosti dovoljujejo, spremljam glasilo "Bilten" vaše organizacije. Nimam bistvenih pripomb na njegovo vsebino in namen. Toda zdi se mi nujno pokazati na potrebo in koristnost, da glasila naših strokovnih organizacij na popolnejši način prikazujejo našemu članstvu stanje, probleme in razvoj geodetske dejavnosti pri nas. Pri tem posebno poudarjam potrebo spremljanja naše dejavnosti s kar najpopolnejšimi podatki. S svoje strani kot tudi v imenu zvezne geodetske uprave sem pripravljen pomagati vsem listom naših organizacij, da bi čim popolnejše in točnejše obveščali našo javnost o stanju in razvoju geodetske službe.

S. M.

POSVETOVANJE O FOTOGRAMetriJI V NOVEM SADU

Posvetovanje o fotogrametriji je bilo 25. in 26. aprila 1969 v Novem Sadu. Posvetovanje je organizirala Zveza GIG Srbije.

1. Splošno:

Organizacija posvetovanja je bila zadovoljiva. Osnovne materiale (27 referatov), ki so bili tiskani, je Zveza GIG Srbije dostavila udeležencem še pred posvetovanjem. Vseh 27 referatov so napisali člani Zveze GIG Srbije. Na samem posvetovanju so dali prispevke še: ing. Paško Lovrić, član Zveze GIG Hrvatske ter ing. Ivan Čuček in Kos Viljem, člana ZGIG Slovenije.

Posvetovanju je prisostvoval zastopnik IS AP Vojvodine in zastopnik skupščine občine Novi Sad ter dva zastopnika Zveze geodetov Poljske. V času posvetovanja sta bila organizirana za nekatere udeležence dva sprejema in sicer pri podpredsedniku IS AP Vojvodine in pri podpredsedniku skupščine občine Novi Sad.

Gostitelj posvetovanja je bil Zavod za urbanizem AP Vojvodine. Udeležencev posvetovanja je bilo čca 300, iz Slovenije se je udeležilo posvetovanja 9 geodetskih strokovnjakov.

2. Strokovni del:

Po pozdravnih nagovorih zastopnika IS AP Vojvodine, zastopnika skupščine občine Novi Sad, direktorja zvezne geodetske uprave, direktorja Zavoda za urbanizem AP Vojvodine, predsednika Zveze GIG Jugoslavije, zaslužnega pionirja jugoslovanske fotogrametrije tov. Manzalovića itd. so posamezni referenti podali svoje prispevke v skrajšani in zgoščeni obliki, razen dveh referentov, ki sta svoje referate prebrala. Podani referati so po kvaliteti različni, nekaj jih podaja samo zgodovinski razvoj fotogrametrije v naši državi do danes; zato se tudi dva referata nekoliko ponavljata.

Druga skupina referatov obravnava inozemske izkušnje in jih v skrajšani obliki navaja; pri takem delu je pa dokaj nevarno povzemati nad 10 do 15 let stare izkušnje, saj razvoj fotogrametrične metode je izredno hiter in zato izsledki tudi hitro zastarevajo.

V nekaj referatih, sestavili so jih v glavnem fotogrametri - operativci, je močno čutiti težnjo, da naj se nehajo postavljati pregrade razvoju aerofotogrametrične metode, s tem da se neprestano sili in primerja s točnostjo klasičnih izmeritev. Fotogrametrična metoda ne bo nikoli rentabilna, vedno bo draga, če se kontrolne meritve (čelne, prečne itd.) ne bodo smele izpustiti. Razprava, ki je sledila, je "revolucionarna" prizadevanja, da ne merimo frontov, nadstrešnic, kontrolnih mer itd. delno obsodila, toda bili so diskutanti, ki so ostro zahtevali, da naj se neha že s pretiranimi točnostmi in nepotrebnimi dodatnimi merjenji.

Značilna pri tem je izjava tov. Manzalovića, ki je posegel v to razpravo in nekako taloke rekel: "Vaša razprava je vedno ista in stara že 40 let. Ne-

hajte že primerjati s fotogrametrično metodo izdelane načrte z načrti, ki so izdelani s klasičnimi metodami temveč pričnite že enkrat z obratno primerjavo in uvideli boste, kako bogatejši so po vsebini načrti in karte, izdelani s fotogrametričnimi metodami".

Iz referatov odseva tudi ugotovitev, da aero snemanje v naši deželi ni kvalitetno. Referat pa, ki obravnava to področje, kaže na nevzdržno stanje, saj 6 aerokamer in 8 objektivov, ki so na razpolago v SFRJ, naraščajočih in vedno zahtevnejših potreb ne more kriti.

Zaključki s posvetovanja, ki so bili sprejeti so delno splošnega značaja, delno pa priporočajo, da je treba pogumneje uvajati aerofotogrametrične metode tudi za kartiranje v največjih merilih, seveda ob osnovni ugotovitvi, da je treba službo aero snemanja v SFRJ urediti in izboljšati.

I. G.

Z A K L J U Č K I

POSVETOVANJA O FOTOGRAMETRIJI V NOVEM SADU

Na drugem posvetovanju o fotogrametriji v Jugoslaviji, ki je bilo 25. in 26. aprila 1969 leta v Novem Sadu, na katerem je bilo podanih 30 referatov in koreferatov, je ugotovljen silovit in zelo uspešen razvoj fotogrametrije v naši državi. Na osnovi izčrpne razprave in s ciljem čim uspešnejšega nadaljnjega razvoja te vrste dejavnosti so bili na posvetovanju sprejeti naslednji

Z A K L J U Č K I

1. Geodetska fotogrametrija se je izkazala kot najproduktivnejša in najekonomičnejša metoda izmeritve tako za splošne topografske kot tudi za posebne katastrske in druge tehnično-gospodarske potrebe. Da bi bila njena uporabnost še večja, je potrebno, da geodetske delovne organizacije v sodelovanju z geodetskimi upravami opravijo potrebne raziskave:

- a) o smotrnosti, ekonomičnosti in točnosti postopka izdelave osnovne državne karte 1:5000 in 1:10.000 z restitucijo brez predhodne terenske dešifracije in s kasnejšimi dopolnilnimi merjenji z mersko mizo ali s kako drugo klasično metodo ob vpisu indikacij;
- b) o večji in pogumnejši uporabi aerotriangulacije, upoštevajoč moderne dosežke v praksi v inozemstvu in pri nas;
- c) o šifriranem vpisovanju indikacij na detajlnih skicah.

Priporoča se odgovornim faktorjem, da o rezultatih teh raziskav obveščajo strokovno javnost na ustrezen način, oziroma v primeru ugodne rešitve čim prej objavijo postopke z ustreznimi tehničnimi predpisi.

2. Posvetovanje meni, da mora zvezna geodetska uprava čim prej izdati naslednje pravilniške predpise:

- a) o uporabi fotogrametrijske metode pri izmeritvi naselij v merilu 1:1000,
- b) o uporabi smotrnih metod pri vzdrževanju izmeritve in zemljiškega katastra vključno osnovne državne karte, ki je opravljena s fotogrametrično metodo.

3. Aero snemanje zaostaja za dejanskimi potrebami zaradi zastarelosti opreme. Nujno potrebno je, da se ta dejavnost opremi z modernimi tehničnimi sredstvi in smotrno organizira, da bi bila sposobna pravočasno in kvalitetno opravljati aero snemanje.

4. V uporabni fotogrametriji pri nas znatno zaostajamo za dosežki v svetu. Potrebno je seznaniti širšo strokovno javnost z dosežki te metode v inženirstvu, urbanizmu, elektrogospodarstvu, gozdarstvu, rudarstvu, prometu, arheologiji in dr.

5. Potrebno je, da odgovorni družbeni faktorji razmislijo o problematiki prostorskega urbanističnega planiranja v zvezi z neažurnostjo in pomanjkljivostjo ustreznih geodetskih podlog.

6. Posvetovanje ugotavlja, da za zdaj ni v ustrezni meri organizirane znanstveno-raziskovalne dejavnosti tako v geodeziji in kartografiji kot tudi v fotogrametriji. Potrebno je, da se v okviru sprejetih ukrepov da ustrezen značaj in vloga tudi tej veji strokovne dejavnosti oziroma se na ustrezen način reši tudi financiranje te aktivnosti.

7. Potrebno je, da se pri Zvezi GIG Jugoslavije in republiških zvezah, kjer so ustrezne razmere, ustanovijo fotogrametrične sekcije z nalogo, da spremljajo, študirajo in publicirajo moderne dosežke fotogrametrične znanosti in prakse.

S. M.

PLENUM PREDSEDNIŠTVA ZVEZE GIG JUGOSLAVIJE

Na plenum predsedništva Zveze GIG Jugoslavije, ki je bil marca t.l. na Otočcu, so obravnavali:

1. Informacijo o delu sekretariata od zadnje skupščine.
2. Program dela za leto 1969 v zvezi z zaključki kongresa in skupščine v Sarajevu.
3. Posvetovanje o inventarizaciji prostora.
4. Mednarodni stiki Zveze GIGJ.

5. Ustanovitev stalnih komisij predsedništva za kadre in šolstvo ter tisk.
6. Sprejem zaključnega računa Zveze za 1968 leto.
7. Predložitev predračuna dohodkov in izdatkov za leto 1969.

Da bi lahko realizirali obsežne in važne naloge iz zaključkov kongresa in skupščine v Sarajevu, se je potrebno dobro pripraviti in izdelati potrebno dokumentacijo. Zaradi tega je bilo sklenjeno, da republiška zveza, sekretariat in na tem plenumu ustanovljeni komisiji obdelajo naslednja vprašanja:

Zveza GIG Slovenije: Strokovna zakonodaja, normativi in tolerance v geodetski stroki. Uporaba avtomatizacije pri geodetskih delih.

Zveza GIG Hrvatske: Organizacija geodetske službe in smer njenega razvoja. Ustanovitev strokovnih svetov pri geodetskih upravah.

Zveza GIG Srbije: Stanje, razvoj in organizacija kartografske dejavnosti.

Zveza GIG Bosne in Hercegovine: Geodetska in topografska dela kot sestavni del projektiranja. Tolerance geodetskih merjenj pri realizaciji projektov.

Zveza GIG Makedonije: Znanstveno-raziskovalno delo v geodetski stroki. Organizacija, planiranje in programiranje tega dela.

Zveza GIG Črne gore: Financiranje geodetskih del in prispevek za formiranje sredstev razširjene reprodukcije v geodetskih delovnih organizacijah.

Sekretariat: - Organizacijsko stanje in aktivnost organizacij Zveze GIGJ
- Sodelovanje z mednarodnimi strokovnimi organizacijami in zvezami.
- Sodelovanje in povezave Zveze z družbeno-političnimi organizacijami in sindikatom.
- Problematika vzdrževanja izmeritve in katastra zemljišč.

Komisija za šolstvo: Informacije o šolstvu in kadrih v stroki. Sodelovanje Zveze GIGJ in njenih organizacij s šolami, fakultetami in delovnimi organizacijami glede šolanja kadrov.

Komisija za tisk: Stanje in problemi izdajateljske dejavnosti in strokovnega tiska. Delo z mednarodnim večjezičnim slovarjem Mednarodne organizacije geometrov.

Glede na vsa navedena vprašanja naj bi se organizirali širši sestanki ali posvetovanja in sprejeli sklepi in izdelal program za leti 1970 in 1971.

Da bi lahko Zveza GIGJ aktivno sodelovala v mednarodnih stikih, so bili določeni predstavniki za posamezne organe Mednarodne organizacije geometrov. Med njimi je iz Slovenije tudi prof. Ivan Čuček.

DELO SEKRETARIATA IN PREDSEDNIŠTVA ZVEZE GIG SLOVENIJE

Dne 13.II. je bil v prostorih Geodetske uprave SRS sestanek predsedništva Zveze GIG Slovenije.

- Obpravnavali so:
1. Sklepe predhodne seje
 2. Predlog zakona o geodetski službi v SRS
 3. Podelili so značko za zaslužnega člana tov. Južetu Senčarju
 4. Strokovno izobraževanje ter seminarji
 5. Razno

Najživahnejša je bila razprava o osnutku zakona o geodetski službi. Pred razpravo je tov. Golorej poslal osnutek vsem društvom in nekaterim posameznikom. Po živahni razpravi je predsedništvo zaradi pomanjkanja časa in kratkega termina določilo komisijo, ki naj uskladi vse pripombe in predloge. Vodil jo je tov. Jože Senčar. Ta komisija se je sestala še večkrat in uskladila pripombe, ki so jih poslali posamezniki in nekatere delovne organizacije. Pripombe so bile nato poslane geodetski upravi SRS. Lahko trdimo, da je društvo oziroma njegovi funkcionarji dobro opravilo svojo nalogo in da smo sestavljalcem tudi mi po svojih močeh prispevali z nekaj koristnimi mnenji.

Predsednik zveze GIG tov. Golorej je nato s prisrčnim nagovorom opisal zasluge ter delovne uspehe tov. Jožeta Senčarja in mu izročil častno značko, ki jo je odlikovancu podelil kongres GIG Jugoslavije v Sarajevu.

Nato je predsedništvo obravnavalo še pereč problem predavanj in strokovnega izobraževanja. Takoj ali čimprej je potrebno urediti seznam predavateljev s temami in materialnimi zahtevami. Seznam je objavljen v tej številki Biltena.

Razširjena seja predsedništva Zveze GIG Slovenije je bila 5.5.1969 v Podpeči.

Navzoči so bili sledeči člani Zveze in predsedništva: Ivan Golorej, Janez Kobilica, Srečko Naraks, Peter Svetik, Emil Gostič, Vinko Klemen, Janez Obreza, Bogdan Rihar, Marjan Smrekar, Teobald Belec, Milan Naprudnik, Tomaž Banovec.

Namen seje je bil razčistiti nekatera programska vprašanja v zvezi z republiškim posvetovanjem o geodetski inventarizaciji. Podobno posvetovanje naj bi organizirali skupaj z Zvezo GIGJ v zveznem merilu.

Sestanek je izzvenel predvsem kot pojasnjevanje medsebojnih stališč in informiranju o možnostih, ki jih ti dve posvetovanji dajeta. Na koncu so se udeleženci sporazumeli, da sta obe prireditvi za našo organizacijo in za slovensko geodezijo na sploh zelo pomembni. Ker je društvo zaradi name-ravanih prireditev v zelo težki finančni situaciji, so udeleženci poskušali

urediti tudi ta problem. Sklenili so, da se bodo obrnili na vse geodetske delovne organizacije in jih prosili za ustrezno pomoč.

Razen tega so imenovali redakcijski odbor za zvezno posvetovanje ter v grobem skicirali delo organizacijskega odbora.

Najvažnejša odločitev pa je bila, da naj bo zvezno posvetovanje namenjeno predvsem seznanjanju širokih geodetskih vrst z novimi pogledi na inventarizacijo in ne kot so predlagali nekateri drugi tovariši, da bi bilo posvetovanje namenjeno vsem strokam in njihovi direktni konfrontaciji. Če bi bil ta dialog potreben, naj bi ga začeli na slovenskem republiškem posvetovanju, ker smo slovenski geodeti že dovolj močni in pripravljeni za tako nalogo.

V soboto 28.6.1969 so se v prostorih GU SRS sestali nekateri predstavniki Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije s tovarišema Dr. Tomičem in Trinkijem, ki jih je zvezni odbor imenoval v redakcijsko komisijo za zvezno posvetovanje. Sestanek je v prvem delu izžvenel bolj kot pojasnjevanje stališč, ki jih je sprejel republiški odbor v Podpeči, ter kot pojasnjevanje in direktno strokovno tolmačenje, kaj si slovenska geodezija ali vsaj njen največji del pod pojmom geodetska inventarizacija predstavlja.

Drugi del sestanka je bil posvečen organizacijskim pripravam in urejevanju tehničnih problemov.

Še pred sestankom je naš republiški odbor poslal v Beograd teze za to posvetovanje. Pri tem smo želeli, da sekretariat Zveze GIG Jugoslavije o težah diskutira in jih eventualno dopolni. Po nesreči ali nesporazumu pa so te teze kar direktno prevedli in jih neredigirane poslali vsem društvom, podjetjem in ustanovam s pozivom, da naj pripravijo ustrezne referate.

Slovenski predlog je bil, da redakcijski odbor koordinira delo referentov ter naroči in uskladi tudi uvodne referate.

Po daljši diskusiji so se tovariši iz zveznega odbora pridružili našemu mnenju.

T. B.

OBČNI ZBOR

Društva geodetskih inženirjev in geometrov Celja

Dnevni red občnega zbora društva GIG Celje, ki je bil 21.3.1969, je obsegal med drugim tudi: poročila in razpravo o dosedanjem delu društva, razpravo o novih pravilih društva, volitev novega odbora in drugo.

Poročilo o dosedanjem delu društva, ki ga je podal predsednik tov. Alojz Trobiš, je naslednje:

"Zadnja leta je poleg drugih strokovnih služb tudi geodezija dobila pri izvedbi gospodarske in družbene reforme poseben pomen. IV. kongres GIG Jugoslavije in druga letna redna skupščina geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije

v letu 1968 kakor tudi posvetovanje o nadaljnjem razvoju geodetske dejavnosti v SR Sloveniji so še posebej potrdili značajno vlogo geodetskih inženirjev in geometrov v samoupravnem sistemu. Poleg strokovno tehničnih nalog, kot so naporji za modernizacijo, za večjo produktivnost, za znanstveno obdelavo in organizacijo dela, je tudi nenehna skrb za dvig kadrovske strukture. Velikega pomena za geodetsko dejavnost je, da je osnutek zakona o geodetski službi v naši republiki že tako daleč, da bo mogoče do konca tega leta le sprejet. Z zakonom o geodetski službi bo dobila geodetska upravna kot strokovna dejavnost mnogo jasnejšo pot pri izvajanju svojih nalog.

Upamo, da bodo v zakonu za občinski upravni organ za geodetske zadeve jasno začrtane pravice in dolžnosti s svojega področja. Ravno tako upamo, da bodo s tem zakonom dobile tudi geodetske delovne organizacije določene smernice za izvrševanje svojih nalog. Posebno važno je za te organizacije, da so danes sposobne za naše gospodarstvo in družbene skupnosti izvrševati geodetske podloge kvalitetno in ob pravem času. Te ugotovitve obvezujejo družbo, da daje večjo podporo naši geodetski dejavnosti. Sodelovati mora s svojim strokovnim mnenjem o predlogih zakonodaje kakor tudi pravilnikih in drugih tehničnih predpisih geodetskega pomena. Zato je potrebno, da ima v svojem sestavu močno in agilno članstvo, ki je pripravljeno v društvu sodelovati. Sam odbor brez aktivne udeležbe članstva ne more prikazati prave slike delovanja društva. Mnenje odbora je, da bi naj člani društva s kratkim opisom svojega strokovnega dela pripomogli tudi k pestrosti našega Biltena.

Naše društvo je imelo v letu 1968-1969 sedem rednih sej, ki so bile sklicane v zvezi z organizacijo društva kakor tudi zaradi predavanj ali ekskurzije. Spomladi 1968 je društvo organiziralo strokovno ekskurzijo na zagrebški velesejem, kjer si je ogledalo med drugim posebne inštrumente za iskanje podzemnih naprav. Poleg ekskurzije nam je tov. Jože Senčar, geodet spomladi 1968 predaval o katastru komunalnih naprav. V jeseni je društvo organiziralo izlet v Celovec, kjer so si člani ogledali avstrijski kataster. Razstava avstrijskega zemljiškega katastra je bila ob proslavi 150-letnice njihovega katastra.

Na povabilo društva DIT Celje so si naši člani lahko ogledali v januarju 1969 tudi tovarno "Gorenje" Velenje.

Odbor si je poleg navedenega prizadeval včlaniti vse geodetske strokovnjake na področju Celja, Žalca, Velenja, Mozirja, Slovenskih Konjic, Šmarje pri Jelšah, Sevnice, Krškega, Brežic in Trbovelj.

Skupno število članov s tega področja naj bi bilo 64, vendar je glede na članarino (vplačano) le 44 geodetskih strokovnjakov članov društva.

Člani odbora so se v glavnem redno udeleževali sej. Zato smo vsaj deloma uspeli članstvo razgibati.

Ker odbor ni mogel izvršiti vseh zadanih nalog, kot je bilo predvideno, tako predavanja o urbanizmu v zvezi z geodezijo ni bilo, zato naj to nalogo izvede bodoči odbor. Predavanje naj bi bilo še v aprilu t.l. Kot sem že ome-

nil, sam odbor ne more realizirati programa, če stoji članstvo preveč ob strani. Zato predlagamo bodočemu odboru, da skuša še bolj aktivirati članstvo in doseči še lepše rezultate v delu društva, kot jih je uspel naš odbor".

Iz poročila blagajnika izhaja, da znašajo dohodki 3.064,37 din, izdatki pa 1.547,92 din tako da je saldo 1.516,45 din.

Pri razpravi o pravilih društva je bil sprejet predlog, da je treba pravila dopolniti in uskladiti s statutom Zveze GIG Slovenije in da se za to zadolži novi odbor.

Sklenjeno je bilo, da se članarina ne poveča in ostane 12,00 din letno.

Z javnim glasovanjem je bil izvoljen za novega predsednika društva tov. Vinko Klemen, za člane odbora pa naslednji tovariši: Ivan Gaber, Albert Jarh, Bernard Leskovar, Srečko Naraks in za člane nadzornega odbora pa tovariši: Olga Bajda, Friderik Krajnc, Franc Merzel.

Občnemu zboru so prisostvovali tudi gostje, med njimi predsednik DIT Celje, predsednik Zveze GIG Slovenije in direktor geodetske uprave SRS.

Predsednik DIT Celje tov. Čmak je pozdravil občni zbor in zaželel društvu nadaljnjih uspehov pri delu. Pohvalno se je izrazil o novih pravilih društva.

Predsednik Zveze GIG Slovenije tov. Golorej je v zvezi s strokovnim izpopolnjevanjem članstva obvestil, da bo republiško društvo pripravilo več strokovnih predavanj, ki jih bo možno organizirati tudi v Celju.

Direktor geodetske uprave SRS tov. Naprudnik je podal kratek pregled bodočih nalog; geodetske službe, Poudaril je pomembnost strokovnih izpitov za strokovnjake v upravni službi. Obrazložil je tudi pomen novega zakona o geodetski službi, ki bo v kratkem izšel.

S. M.

PROGRAM STROKOVNIH PREDAVANJ ZVEZE GIG SLOVENIJE

V želji, da bi bili člani Zveze GIG Slovenije čim boljše seznanjeni z dogajanjem v sami geodetski stroki in službi kot tudi z dogodki izven nje, ki so zelo pomembni za geodetsko dejavnost, je sekretariat Zveze GIG Slovenije pripravil skupno predavanje in uspel dobiti tudi predavatelje. Interesenti (društvo, podružnica, aktiv, skupina članov), ki jih posamezna problematika interesira, naj se obrnejo na sekretariat Zveze GIG Slovenije ali pa direktno na predavatelja. Naloga interesentov je, da preskrbe prostor za predavanje ter z ustrežno obliko obveščanja zagotovijo čim večjo udeležbo. Stroš-

ke predavanj bo poravnala predavateljem Zveza GIG Slovenije.

V nadaljnjem objavljamo naslove predavanj, predavatelje in kratko vsebino predavanja ter datum ko bo predavanje pripravljeno.

Upamo, da bodo društva, podružnice, večje organizacije in drugi ukrenili vse potrebno in bodo omogočili geodetskim strokovnjakom, da se bodo seznanili z aktualnimi zadevami teh predavanj.

SEZNAM PREDAVANJ

1.) Prof. dr. Tone Klemenčič

Valorizacija komunalne opremljenosti mestnega zemljišča

V predavanju z navedeno vsebino je namen odpreti (v svetu in pri nas) vse bolj pereče vprašanje kako financirati opremljanja mestnega zemljišča. Izhodišče v obravnavanju tega vprašanja je vrednost opremljanja. Ugotavljanje te vrednosti je problematično predvsem še zaradi tega, ker gre praviloma za dolgoročne investicije, pri katerih - zaradi gibanja cen - nastaja z njihovim trajanjem vse večje nesoglasje med prvotno nabavno (gradbeno) ceno in tako imenovano obnovitveno ceno, obnovitveno vrednostjo. Zato je potrebna valorizacija komunalne opremljenosti mestnega zemljišča.

Valorizacija je dvojna; globalna, ki zajema vse mestno območje, in vzorčna (po principu vzorca z omejitvami, predvsem kvotno vzorčenje), ki naj zajame določene soseske, ki predstavljajo novogradnje. Eni in drugi podatki se izvedejo v relativnih pokazateljih (n.pr.: na m², na prebivalca, na stanovanje itd.) Ti pokazatelji morajo biti razčlenjeni tudi po strukturi komunalne opremljenosti, da je razvidna globalna in strukturna smotnost oziroma racionalnost te opremljenosti.

Valorizacija se izvede z inventarizacijo komunalne opremljenosti. Pri tem se upoštevajo tudi podatki komunalnega katastra, ki pa jih je treba ustrezno dopolniti.

Predavanje naj bi temeljilo na rezultatih študije, ki je sedaj v Institutu za komunalno gospodarstvo pri FAGG v teku. Zato naj se rok predavanja temu ustrezno terminira - nekje proti koncu tega leta.

Predavatelj bo imel pripravljeno predavanje po 15.X.1969.

2.) Dragan Krajnc, dipl.ing.kom.

Planiranje naselij

- Uvod;
- Izbor zemljišča za gradnjo naselja;
- Funkcionalna struktura naselja (principi razčlenjevanja, posamezne funkcionalne zone naselja, teorijski predlogi o razvrstitvi posameznih funkcionalnih zon naselja itd.)

- Organizacija mreže družbenih uslug;
- Higijenske razmere pri gradnji naselja;
- Sodobni pregledi na kompleksno funkcijo stanovanja ter načini grupacije stanovanj v naseljih, klima in mezoklima naselja;
- Stanovanjska soseska kot osnovna planska urbanistična enota stanovanjskih predelov naselja (velikost, struktura posameznih površin, cestna mreža, komunalne naprave, kompleksna izgradnja itd.)
- Rekonstrukcija mest in naselij.

Predavatelj bo imel pripravljeno predavanje po 15.X.1969.

3.) Marjan Podobnikar, dipl.ing.kom.

Urbanska dokumentacija

Kataster komunalnih naprav.

- Komunalne naprave, njihove značilnosti in lege v prostoru.
- Vsebina katastra komunalnih vodov in katastra komunalnih površin. Uporabnost in izkušnje glede vsebine.
- Izdelava operata katastra komunalnih naprav, topografski ključ in ključ konvencionalnih znakov, merila, formati; terensko in pisarniško delo; odkrivanje že zasutih vodov
- Vzdrževanje pred izdelavo in po izdelavi operata. Prijavljanje in uvajanje sprememb.

Urbanski atlas.

- Vsebina, izdelava in vzdrževanje ter uporabnost urbanskega atlasa.

Predavatelj bo imel pripravljeno predavanje po 15.X.1969.

4.) Peter Svetik, geometer

Regionalna geodetska dokumentacija

(iz skromnih izkušenj)

Uvod

geodetska in druga zakonodaja v zvezi z inventarizacijo prostora; povezava z dejavnostmi, ki posegajo v prostor.

Dosedanje izkušnje;

namen, naloge, osnovni kriteriji, podloge, viri podatkov, dosedanja evidenca, komparacija eksaktnosti.

Vsebina;

razmejitev in kriteriji republiškega in občinskega pomena do temeljnih evidenc; dejavnosti, ki posegajo v prostor; grafični prikazi; ploskve, linije, točke.

Ključ prikazov:

črno-bela tehnika, barvna tehnika, uveljavljanje enakih simbolov v projektih in tematskih kartah; koordinacija enotne obdelave.

Organizacijska shema:

optimalno popolnost informacij; horizontalna med repub. inštitucijami in občinskimi inštitucijami; vertikalna med republiko in občinami; koordinacija; namen; ažurnost podatkov.

Tekstualna obdelava:

registri po dejavnostih in občinah, uradna glasila, površine in drugi številčni podatki.

Metodologija dela in navodila:

dosedanja izkustva, študije in navodila - zasnova za metodologijo in priročnik.

Dokumentacijski center:

povzetek študije ing. Urha, Bilten - vir ažurnih informacij.

Predavatelj bo imel pripravljeno predavanje po 15.X.1969.

5.) Jože Senčar, geodet;

Geodetska dela pri izdelavi in realizaciji zazidalnega načrta.

- Izdelava geodetskega načrta obstoječega stanja
- Izdelava obodne parcelacije zaseženega kompleksa
- Geodetska obdelava zazidalne osnove
- Izdelava skice zakoličenja
- Predparcelacijski načrt zazidave
- Prenos zazidalne zasnove na teren
- Izmera izvršene zazidave
- Geodetska dela med gradnjo
- Zamejičenje parcel
- Izdelava delilnega načrta.

Predavanje bo pripravljeno po 15.X.1969.

6.) Janez Kobilica, dipl.ing.geod.

O katastru zemljišč:

1. Vsebina katastra zemljišč:

- a) posestniki in lastniki, imetniki pravice uporabe, uporabniki, vrste posesti,

- b) sistem kultur, kulture v naselju, istočasnost evidence za davčne in za komunalne potrebe,
- c) pravno stanje zemljišča in parcele, evidentiranje pravnih stanj katastra zemljišč,
- d) druge evidence, ki jih mora vsebovati katastrski operat.

2. Sistem vzdrževanja:

- a) sistem informiranja:
 - dosedanja praksa in obstoječa zakonodaja
 - obveščanje v okviru javne uprave
 - možni načini informiranja o spremembah
- b) tehnika vzdrževanja

3. Kataster zemljišč in druga geodetska katastrska evidenca:

- a) istočasnost vzdrževanja vseh geodetskih evidenc
- b) kataster zemljišč kot osnova za druge evidence.

4. Kataster zemljišč in občinska zakonodaja.

Predavanje bo pripravljeno po 15.V.1969.

7.) Janko Zubalič, dipl.ing.geod.

Aerofotogrametrija pri nas

- Pregled nalog iz aerofotogrametrije, ki so bile opravljene ali se izvajajo pri nas.
- Oprenjenost z aerofotogrametričnim instrumentarijem.
- Perspektive nadaljnjega razvoja in bodoče naloge.

8.) Peter Šivic, dipl.ing.geod.

Fotogrametrija izven topografske dejavnosti

- poraba terestrične fotogrametrije pri nas.
- Snemanje fasad.
- Uporaba terestrične fotogrametrije v rudarstvu in ladjedelništvu.

Predavanji bosta pripravljeni po 15.X.1969.

9.) Jože Pust, dipl.ing.agr.

Ocenjevanje tal v Avstriji

1. Sistem ocenjevanja tal in obdavčevanja v stari Avstriji ter pomanjkljivosti sistema.
2. Študiranje novega sistema in zakon o ocenjevanju tal (bonitiranju).
3. Ocenjevanje tal po novem sistemu v Avstriji.
4. Tehnična izvedba ocenjevanja.
5. Uporaba rezultatov ocenjevanja.
6. Sodelovanje organov geodetske službe pri ocenjevanju tal.
7. Sistem izračunavanja davčnih osnov na podlagi rezultatov ocenjevanja.

Predavanje bo pripravljeno po 15.V.1969.

10.) Ivan Golorej, dipl.ing.geod.

Novejši geodetski instrumenti

1. Razdaljemerji: (elektrooptični, elektromagnetski, laserski) Tellurimeter Aga.
Wildov Zeiss-Jena - Opton - oberkochen, Askania, poljski, madžarski, angleški.
2. Teodoliti s fotografsko registracijo:
Fenuel, Askania, Kern.
3. Izmeritvena znamenja in mejniki iz umetne mase.

Predavanje bo pripravljeno po 15.X.1969.

11.) Tomaž Banovec, dipl.ing.geod.

Reprodukcija geodetskih načrtov in kart

- moderni postopki geodetskih reprodukcij,
- postopki s filmom,
- mikrofilm in možnosti dokumentacije nanj,
- risanje in graviranje,
- najnovejše tehnologije reprodukcij za mele in velike formate,
- materiali za risanje in druge reprodukcije,
- tematska kartografija (dokumentacija) in možnosti njene reprodukcije,
- tisk glede na geodetske zahteve.

Predavanje bo opremljeno z diapozitivi in bo pripravljeno po 1.9.1969.

S predavateljem se lahko dogovorite za izbor več tem ali za eno samo temo.

S E S T A N E K

o poslovnem sodelovanju geodetskih delovnih organizacij Jugoslavije

Zveža GIG Jugoslavije je sklicala 6. junija t.l. v Beogradu sestanek o poslovnem sodelovanju geodetskih delovnih organizacij Jugoslavije. Sestanku je prisostvovalo okrog 50 predstavnikov geodetskih delovnih organizacij iz cele Jugoslavije, Vojaškega geografskega inštituta, republiških in zvezne geodetske uprave in republiških Zvez GIG. Med udeleženci sestanka je bil tudi član zveznega izvršnega sveta kolega Hakija Pozderac.

Na sestanku so v glavnem vsi diskutanti pozdravili iniciativo o poslovnem sodelovanju geodetskih delovnih organizacij iz cele Jugoslavije. Navedena je bila vrsta problemov in zadev, ki bi jih bilo možno uspešneje reševati na osnovi poslovnega sodelovanja teh organizacij, kot so: programiranje geodetskih del, določitev pravične družbene vrednosti geodetskega dela, modernizacija tehnoloških postopkov, plasma geodetskih del v raznih strokah, znanstveno-raziskovalno delo, programiranje geodetskih kadrov, strokovni predpisi, struktura urne cene, izkoriščanje obstoječih instrumentov, opravljanje del v inozemstvu, služba aero snemanja, itd.

Več predstavnikov geodetskih delovnih organizacij je govorilo o vrsti težav, s katerimi se delovne organizacije že srečujejo in katere bodo vedno aktualnejše. Ugotovili so, da geodetske delovne organizacije ne sledijo razvoju tehnike z uvedbo novih postopkov dela in nabavo novih instrumentov. Temu je kriva prenizka amortizacija, ki še vedno temelji na nabavni ceni, in težnja, da se vsi dohodki spremenijo v osebne dohodke. Sklad amortizacije pa ni mogel biti večji zaradi prenizkega vrednotenja geodetskega dela. Osebni dohodki geodetskih strokovnjakov se ne morejo primerjati z drugimi enakovrednimi strokami, čeprav so le-ti čisto doseženi na osnovi deset in več urnega dela, a obračunani za sedem oziroma osem ur dela na dan. Eden od razlogov zaostajanja v modernizaciji pa je bil tudi v velikem številu geodetskih strokovnjakov, ker se je predvidevalo, da je v moderni proizvodnji potrebno manj strokovnjakov. Slišati je bilo tudi mnenje, da sedanja cena geodetskih del ni ekonomska in da vodi geodetske delovne organizacije v propad. Prav tako je bilo kot izredno aktualno postavljeno vprašanje znanstveno-raziskovalnega dela za potrebe delovnih organizacij, za kar bi bilo potrebno čimprej najti rešitev.

Tov. Hakija Pozderac je v svojem izvajanju najprej podal splošne družbene procese v okviru gospodarske in družbene reforme. Ugotovil je, da se poslovno sodelovanje v različnih oblikah stopnjuje od leta 1968, predvsem zaradi tega, ker se različni principi reforme postopoma uveljavljajo. Tržni princip gospodarjenja še danes ne deluje popolnoma. Glede poslovnega sodelovanja geodetskih delovnih organizacij je mnenja, da je vrsta vprašanj, ki jih je material za ta sestanek nakazal, za rešitev katerih bi morale biti zainteresirane geodetske delovne organizacije. To pa je odvisno od interesa, zrelosti in akcije delovnih organizacij samih. Ugotovil je, da sedanja opremljenost delovnih organizacij, mačehovski odnos do znanstveno-raziskovalnega dela

ne daje svetle perspektive za razvoj geodetske dejavnosti. Mnenja je, da je možno različna vprašanja lažje reševati, če se nastopa z združenim in enotno. V prihodnosti je treba posvetiti vso pozornost konceptu razvoja geodetske dejavnosti, vključno znanstveno-raziskovalni dejavnosti. Vprašal je, koliko sredstev iz posebej za to namenjenih sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost v posebnih skladih federacije in republik je izkoriščeno za geodezijo. Potrebno je tudi spremljati razvoj geodetske službe v inozemstvu in pozitivne rezultate prenašati k nam. Glede poslovnega sodelovanja geodetskih delovnih organizacij predlaga, da si delovne organizacije, ki so zainteresirane za to, postavijo za začetek le nekaj vprašanj, ki jih bodo rešile. Med drugim omenja kot najnujnejše izdelavo programa geodetskih del za obdobje 1971-1975, če naj se ta dela vključijo v družbene plane za to obdobje.

Udeleženci posvetovanja so se strinjali, da je poslovno sodelovanje geodetskih delovnih organizacij Jugoslavije potrebno in da naj za začetek pride do poslovno-tehničnega sodelovanja kot najslabše oblike sodelovanja, medtem ko naj se v mejah republike po možnosti to sodelovanje nadaljuje v višji obliki, morda celo v integraciji. Ustanovljen je bil iniciativni odbor iz 7 članov, ki bo pripravil potrebne materiale o poslovno-tehničnem sodelovanju. Ti materiali bodo poslani delovnim organizacijam v obravnavo. Nato bo ponovno sestanek geodetskih delovnih organizacij, na katerem bi se dokončno dogovorili o poslovno-tehničnem sodelovanju. Ta sestanek naj bi bil v septembru t.l.

S. M.

Žiga Drinovec

POVEZAVA POSESTEV S POMOČJO MEHANOGRFIJE

Uvedba mehanografije v geodetsko-katastrsko službo prinaša nove možnosti pri izdelavi raznih statističnih pregledov, evidenc in seznamov iz obstoječih podatkov katastrskega operata. Z izdelavo parcelnih seznamov, posestnih listov, razporedov po kulturah in razredih ter sumarnikov posestnih listov še niso izčrpane vse možnosti, ki nam jih daje mehanografija. Ena takih možnosti je pri sestavljanju podatkov za davčne organe v zvezi z odmero prispevkov od kmetijske dejavnosti, to je pri vsakoletni povezavi posestev. Dosedanji "klasični" način povezave posestev enega gospodarstva zahteva precej časa in je zamuden kot vsaka operacija, ki se izvršuje primitivno. Povezavi posestev sledi odmera davka, pisanje odločb in vsake tri mesece pisanje položnic za vsakega davčnega zavezanca posebej.

V občini Jesenice smo skušali s pomočjo mehanografije združiti vse na dene operacije in delo čimbolj avtomatizirati ter pospešiti. To smo dosegli z izpopolnitvijo osnovnih kartic pri mehanografski nastavitvi katastrskega operata z manjkajočimi podatki, nakar je bila naloga programerjev, da prenesejo zamisel na tabele.

V kratkem opisu bi prikazal, kako je delo potekalo in kaj nam je dal mehanografski center zavoda za statistiko ob končanem delu.

1. Iz obstoječih podatkov mehanografsko nastavljenega katastrskega operata so nam najprej izdelali tabelarični seznam vseh posestnih listov po zaporednih številkah ter z vsemi podatki o skupni obdelovalni površini, gozdovih ter katastrskem dohodku.
2. Te sezname po posestnih listih sta katastrski urad ter davčna uprava opremila z osebnimi podatki lastnika posestnega lista ter še s tako imenovano povezovalno številko. To je bila številka davčnega zavezanca, ki se je pripisala k številki posestnega lista in je bila ista za vse lastnike posestnih listov enega gospodarstva.
3. Pred številko posestnega lista in povezovalno številko je prišla še številka ustrezne 1., 2., 3. ali 4. grupe katastrskih občin. Tako je n. pr. pomenila številka 200320130, da je posestni list št. 130 povezan s številko 32 v to gospodarstvo ter da je v 2. grupi katastrskih občin. V okviru enega gospodarstva se spreminjajo lahko le zadnja 4. mesta, ki pomenijo številko posestnega lista.

Tako izpopolnjeni sezname po posestnih listih so bili poslani zavodu za statistiko v obdelavo z zahtevo, da izdela naslednje prikaze in sezname:

1. skupni prikaz zemljiškega stanja po povezanih gospodarstvih ne glede na lastništvo nepremičnin in z navedbo vseh razpoložljivih podatkov;
2. enak prikaz ločeno za gospodarstva s skupnim katastrskim dohodkom (KD) do 200,00 din, nad 200,00 din ter za družbeno lastnino. Gospodarstva s KD do 200,00 din so nanreč oproščena prispevka od kmetijstva;
3. sezname vseh davčnih zavezancev z njihovimi karakterističnimi številkami;
4. položnice za vplačilo prispevkov.

Davčni organ je po izračunu prispevka ob upoštevanju vseh olajšav vpisal v sezname pod 3. prvo akontacijo celoletnega prispevka; zavod za statistiko pa je na podlagi teh seznamov izpisal vse položnice ter jih že sortirane po grupah kat. občin vrnil naročniku, ki jih je poslal na sedeže krajevnih skupnosti zaradi dostave davčnim zavezancem.

Vpis višine prispevkov se ponavlja vsake 3 mesece.

Ob koncu leta je potrebno na podlagi že izdelanega seznama po posestnih listih javljati statistiki le med letom nastale spremembe in nadaljnji postopek ostane nespremenjen. Seveda ostane še nekaj dela, ki se ne da

mehanizirati, tako npr. povezava s posestvi izven območja jeseniške občine itd., kar je treba opraviti ročno.

Z razpoložljivimi podatki se lahko izdelajo še mehanografski abecedni in numerični sezname posestnikov, saj so na voljo vsi podatki, ki jih oba seznama vsebujeta.

Priprave za mehanografsko povezavo so zahtevale nekaj več časa, ker je bilo potrebno uskladiti vse podatke med katastrskim uradom in davčno upravo, opremiti posestne liste s povezovalnimi številkami itd., vendar je to delo enkratno ter pri naslednjih letih odpade.

Prepričan sem, da opisani postopek ni najboljši, vendar je treba upoštevati, da je bil to prvi poizkus mehanografske povezave in da se je, vsaj v občini Jesenice, obnesel kljub začetnim težavam in nerazumevanju.

Stanko Majcen

PROGRAM GEODETSKIH DEL ZA LETO 1969

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je na seji dne 3. julija t.l. sprejel na podlagi določil odloka o finančnem programu za financiranje geodetskih del na območju SR Slovenije za obdobje 1968 do 1970 sklep o določitvi programa geodetskih del za leto 1969, ki je objavljen v Uradnem listu SRS št. 23/69.

S sklepom je določeno, da se po odloku zagotovljena sredstva za leto 1969 v znesku 3.000.000 dinarjev in neporabljena sredstva iz leta 1968 v znesku 45.250 dinarjev uporabijo za naslednja dela:

- za izdelavo osnovne državne karte v merilu 1:5000 oz. 1:10.000 500,123 din
- za izdelavo geodetskih načrtov v merilu 1:500 do 1:5000 2,515,127 "
- za bonitiranje zemljišč 30,000 "

Dela v zvezi z izdelavo osnovne državne karte in geodetskih načrtov republika sofinancira, saj bodo v letu 1969 občine in federacija prispevale za ta dela skupno 7.832.827 dinarjev to pomeni, da obsega program geodetskih del za leto 1969 del v vrednosti 10.878.077 dinarjev.

1. Osnovna državna karta .

S programom je določeno, da bo v letu 1969 izdelana karta v obsegu 244.407 obračunskih hektarjev na območju naslednjih občin: Ajdovščina, Celje, Cerknica, Domžale, Kamnik, Kranj, ljubljanske občine, Ljutomer, Maribor, Mozirje, Nova Gorica, Postojna, Ptuj, Radovljica, Slovenska Bistrica, Škofja Loka in Žalec.

Program izdelave karte zajema predvsem nadaljevanje izdelave karte pričete v letu 1968, deloma pa je vključena tudi izdelava karte za nova območja. Izdelava karte se bo nadaljevala tudi v letu 1970. Z realizacijo programov izdelave karte v letih 1968-1970 bo izdelano cca 525.000 ha karte, to pa pomeni, da bo konec leta 1970 izdelano karte za nekaj manj kot 40 % površine Slovenije.

Potrebna sredstva za izdelavo karte, ki jih bodo prispevale občine, republika in federacija v letu 1969 in skupno v obdobju 1968-1970 so naslednja:

	1969	1968-1970
občine	2,340.711 din	5,584.941 din
republika	500.123 din	1,155.330 din
federacija	3,437.520 din	6,392.716 din
skupaj	6,278.354 din	13,132.987 din

2. Geodetski načrti

V program izdelave geodetskih načrtov za leto 1969 je zajeta izdelava topografsko-katastrskih načrtov v merilu 1:2500 do 1:500 mestnih območij v obsegu 3.287 obračunskih hektarjev in reprodukcija 133 listov detajla. Načrti se bodo izdelovali oziroma reproducirali za naslednja naselja: Vipava, Brežice, del Celja, Domžale, Mengeš, Grosuplje, Gornja Radgona, Hrastnik, Idrija, Jesenice, Kranjska gora, Žirovnica, Krško, Čmuče, Ljutomer, del Maribora, Nazarje, Murska Sobota, Vrtojba, Ormož, Ptuj, del Bleda, Hrpelje-Kozina, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Rogaška Slatina, Trebnje, Zagorje, Žalec.

V okviru izdelave topografsko-katastrskih načrtov so mišljena vsa dela od terenskih preko pisarniških del do reprodukcije teh načrtov. V letošnjem letu se nadaljuje izdelava načrtov pričetih v letu 1968, ki bo v glavnem tudi letos končana. Poleg tega pa so v programu izdelave načrtov zajeta nova naselja, kjer bodo letos opravljena v glavnem le terenska dela, ostala dela pa se bodo nadaljevala v prihodnjem letu. V program je zajeta tudi reprodukcija 133 listov to je za naselja za katera so bili načrti izdelani pred letom 1968.

Udeležba republike in občin pri financiranju izdelave geodetskih načrtov v letu 1969 in v letih 1968-1970 za realizacijo programov iz leta 1968 in 1969 je naslednja:

	1969	1968 - 1970
občine	2,054.596 din	5,180.346 din
republika	2,515.127 din	6,077.929 din
skupaj	4,569.723 din	11,258.275 din

Z realizacijo programov izdelave geodetskih načrtov iz leta 1968 in 1969 bo za skupna sredstva občin in republike v znesku 11,258.275 dinarjev izdelano 10,084 ha topografsko-katastrskih načrtov za 45 naselij in še re-produkcij 256 listov za 10 naselij.

3. Bonitiranje zemljišč

V zvezi z deli bonitiranja zemljišč določa program za leto 1969, da se nadaljujejo pripravljalna dela in dela v zvezi z izdelavo metodologije bonitiranja zemljišč. Za sredstva v znesku 30.000 dinarjev bo izdelan osnutek metodologije bonitiranja s preizkusom na terenu ter osnutek metodologije obdavčenja kmetijskih zemljišč na osnovi podatkov bonitiranja.

Z realizacijo programov izdelave osnovne državne karte in geodetskih načrtov, katerih izdelava se je pričela v letu 1968 oziroma 1969 in ki bodo dokončani do konca leta 1970 bo porabljen republiških sredstev v višini 7,233.259 dinarjev. Torej je glede na republiška sredstva, ki so odobrena z odlokom o finančnem programu za financiranje geodetskih del za 1968-1970 še neangažiranih za leto 1970 republiških sredstev v višini 566.741 dinarjev, kar pomeni, da bo v prihodnjem letu lahko vključeno v program izmeritve le malo novih naselij. Program izdelave osnovne državne karte pa ne bo mogel zajeti novih območij, vsaj ne ob sofinanciranju federacije. Za dokončanje pripravljalnih in začetnih del bonitiranja zemljišč pa ostane za leto 1970 neizkoriščenih 533.607 dinarjev.

Pri izdelavi programa geodetskih del za letošnje leto so se pojavljale podobne težave kot prejšnje leto. Nekateri občinske skupščine so sicer v načelu sprejele program vendar so s podpisom pogodb odlašale, kar je imelo za posledico, da je program predložen Izvršnemu svetu šele v maju, čeprav bi bilo normalno, da se program za tekoče leto sprejme na začetku leta. Zato je nujno, da se v bodoče izvedba in financiranje geodetskih del opravi načrtnejše. Vsekakor bi dolgoročni program geodetskih del ter v skladu s tem srednjeročni programi, ki bi jih naj sprejele občinske in republiška skupščina omogočil načrtnejšo izvedbo in financiranje geodetskih del.

Stanko Majcen

KONGRES O VODAH JUGOSLAVIJE IN GEODEZIJA

Pod pokroviteljstvom predsednika republike Tita je bil v Beogradu od 28. do 30. maja 1969 prvi kongres o vodah Jugoslavije. Priprave za ta kongres so trajale polna tri leta. Med nekaj manj kot tisoč delegati so bili tudi geodetski strokovnjaki iz cele države, po oceni kakih 15, a iz Slovenije trije. Da je bila problematika, ki jo je obravnaval kongres, izredno pomembna tudi s širšega družbenega stališča, je razvidno iz tega, da so se svečanega začetka kongresa udeležili tudi najvidnejši družbeno-politični delavci, kot. npr. predsednik zvezne skupščine, predsednik zveznega izvršnega sveta in drugi.

Zaradi obsežnosti snovi (referati so objavljeni v posebni knjigi s 75 stranmi), ki jo je kongres obravnaval, kongres je delal po sekcijah. Skupaj je bilo 5 sekcij, in sicer: vodno bogastvo Jugoslavije, urejevanje voda in vodotokov (problemi erozije in hudournikov, poplave, obramba pred vodo), uporaba vode, zaščita pred vodo, upravljanje z vodami.

V okviru sekcije o vodnem gospodarstvu Jugoslavije je bilo govora tudi o geodetski dejavnosti v vodnem gospodarstvu. Žal so bili kongresu predloženi samo trije prispevki iz geodetske dejavnosti, in sicer z naslednjo problematiko: uporaba fotogrametrije v hidrotehnikih, geodetske podloge za potrebe hidrotehnik in glavni nivelman rek in kanalov. Prvi referat prikazuje možnost in koristi uporabe fotogrametrije, da je namreč razen pri izdelavi geodetskih načrtov in kart možno učinkovito uporabiti fotogrametrijo tudi pri raznih laboratorijskih preizkusih ter da je možno same aeroposnetke uporabiti v geologiji, pedologiji, hidrologiji itd. Referat Geodetske podloge za potrebe hidrotehnik govori predvsem o potrebi, točnosti in obsegu izdelave osnovne državne karte 1:5000 in 1:10.000 in o potrebi dolgoročnega programa izdelave karte. Prispevek "glavni nivelman rek in kanalov" daje obširni pregled izdelave takega nivelmana z opisom faz in metod dela. Podan je tudi predlog, za katera območja je potrebno izdelati ta nivelman.

Navedeni referati seveda niso mogli prikazati vse raznolike in obširne geodetske dejavnosti v zvezi z vodami. Saj lahko trdimo, da je večina del v zvezi z vodami povezana z geodezijo in da je pri tem potreba po geodetski dokumentaciji o prostoru za posamezne primere različna.

Pomanjkljivo predstavo o geodetski dejavnosti v vodnem gospodarstvu in možnost uporabe podatkov in instrumentov, s katerimi razpolaga geodezija, je vsaj delno izpopolnila diskusija oziroma manjši dodatni referati. Pred kakimi 150 delegati kongresa v sekciji vodno bogastvo Jugoslavije je 5 diskutantov govorilo samo o geodetskih delih v vodnem gospodarstvu in o problematiki v zvezi s tem, 3 diskutanti pa so omenjali nujno potrebo po geodetskih podatkih.

Tako je bilo v diskusiji glede geodetske dejavnosti v vodnem gospodarstvu ugotovljeno:

- potrebno je sistematično obdelati uporabnost fotogrametrije v vodnem gospodarstvu in eventualno organizirati o tem poseben simpozij;
- geodetsko dokumentacijo o prostoru je treba izdelovati sistematično in jo programirati v družbenih planih družbeno-političnih skupnosti in pri tem upoštevati tudi potrebe vodnega gospodarstva;
- prednosti fotogrametrije oziroma fotointerpretacije bo možno v polni meri izkoriščati le, če bo služba aero snemanja organizirana tako, da bo to tudi omogočala;
- predpis o upodabljanju višinske predstave v ravninskem predelu v osnovni državni karti 1:5000 ni usklajen z uporabo take karte. Vodnogospodarske organizacije iz Slovenije so mnenja, da bi jim višinska predstava, prikazana s fotogrametrično metodo, zadoščala za namene, za katere karto uporabljajo. Točnejšo višinsko predstavo rabijo v načrtih večjega merila, kot je karta;
- potrebno bi bilo izdelati navodila o vsebini in merilu geodetskih podlog in drugih geodetskih delih v vodnem gospodarstvu;
- v geodetskih načrtih in kartah često ni vseh podatkov, ki so vodarjem nujno potrebni in bi jih bilo potrebno vključiti v samo izmeritev.

Na kongresu so bili sprejeti zaključki, ki govore tudi o geodetski dejavnosti, in sicer:

Za zagotovitev kvalitetnih studij, izdelave vodnogospodarskih osnov in programiranje, kot tudi projektiranje v vodnem gospodarstvu je neobhodno:

- določiti kriterije in tehnične normative o vsebini in stopnji natančnosti geodetskih podlog in geodetskih del za potrebe vodnega gospodarstva,
- programe za izdelavo kart za potrebe vodnega gospodarstva je potrebno obdelati v okviru družbenega gospodarskega načrta federacije in republike za obdobje 1971-75.

Celotna diskusija in zaključki kongresa bodo objavljeni v posebni knjigi, ki bo izšla meseca septembra t.l.

Waclaw Klopoćinski

KOORDINACIJSKA VLOGA GEODEZIJE V GOSPODARJENJU Z
ULIČNIM ZEMLJIŠČEM V VARŠAVI +

Razvoj standarda velemestnega življenja je odvisen od razvoja raznih naprav, ki so vgrajene pod zemljo na območju ulice.

S tem v zvezi je potrebno opozoriti na naslednje okoliščine:

1. V mestih se pospešeno razvija gradnja podzemnih naprav (inštalacij). Na sliki na ovitku Biltena je upodobljen načrt ene od glavnih ulic v Varšavi iz leta 1896, na katerem se vidi, da sta bili kanalizacijska in vodovodna instalacija. Pozneje je bila položena instalacija za plin, nato so bili nadzemeljski kabli električne in telefonske mreže prestavljeni pod zemljo, zaradi česar je nastopila splošna preureditev kolovozov in razdelitev na tranzitni, magistralni in razdelilni del, kar je dalo sliko ulice, kot prikazuje druga slika na ovitku Biltena.

2. Naprave v podzemlju ulice postajajo po vrednosti enake nadzemeljskim gradnjam, a poleg tega je njihova inventarizacija izvedena na način, ki je izrazito manj točen kot inventarizacija nadzemeljskih zgradb, za katere se izdelujejo načrti, tehnične risbe, navodila in podobno. Tu se posebno poudarja netočno poznavanje lege kablov in vseh tako imenovanih "vitkih" vodov. Težave se povečajo pri iskanju vodov zaradi dograjevanja.

3. Naraščanje števila podzemeljskih instalacij (vodov) sili h gospodarnemu razpolaganju s prostorom, kar pa pri omenjeni širini uličnega pasu (posebno v starih mestih) in upoštevanju določenih normiranih oddaljenosti med posameznimi napeljavami (vodi) ni lahko doseči. Pokazalo se je, da je koristno poznati lege vodov in da je potrebna stroga koordinacija med strokami, ki sodelujejo pri projektiranju. Na ulicah, na katerih mesta ne gradijo zbirnih kanalov (kolektorjev), je in ostane podlaga koordinacije detajlni načrt podzemeljskih naprav, ki je samostojen ali pa je osnovni element katastra podzemeljskih naprav.

Zanimivo je kako v Varšavi organizirajo izdelavo načrtov ulic z njihovimi podzemeljskimi napravami. Kaže se vedno večje razumevanje za koordinacijsko vlogo mestne geodezije. 1881. leta je izdelovalo mesto načrte mesta v obliki sekcij kakor tudi načrte ulic v obliki traku v merilu 1:250.

+ Zaradi aktualnosti problematike, ki jo obravnava referat Mgr.inž. Waclawa Klopoćinskega - Poljska, ki ga je imel na IV. kongresu GIG Jugoslavije v Sarajevu objavljamo prevod referata v celoti.

Prvi načrti uličnih tras, ki so izdelani v letih 1881-1887, so vsebovali skromno mrežo podzemeljskih naprav (mreža plinovoda, lokalna mreža vodovoda in kanalizacije), katerih potek je bil ugotovljen s pomočjo prečnih prekopavanj. Izdelani so bili tudi podolžni in prečni profili ulic. Načrti, ki so bili izdelani v merilu 1:250 na prozornem platnu, so že v letu 1887 pokrili 187 km ulic in so se rabili kot podloga za projektiranje, trasi-ranje in inventarizacijo podzemeljskih naprav.

Sčasoma so na te načrte vnesli vse postavljene trase podzemeljskih naprav, ki so bile planirane za določeno ulico. Na istih načrtih je prikazana gradnja posameznih vodov, tako da so postali zanesljiva slika stanja v posamezni ulici na zemlji in pod njo. Vendar pa ta slika ni povsem točna, ker je mnogo podzemeljskih vodov nanesenih v načrte na podlagi izvršilne strokovne dokumentacije ni moglo zadovoljiti zahtev geodeta, zato ker so merili pogosto od nestalnih predmetov, kot so lesene ograje in pdb.

Razdobje obnove Varšave po barbarskem rušenju na Hitlerjev ukaz je še bolj povečalo pomen načrtov ulic, Obnova in razvoj sta bila intenzivnejša kot pa razvoj geodetske službe, zaradi česar je bilo mnogo tras realiziranih brez njenega sodelovanja, a potek tras se pogosto ni ujemal s projektom. Pri zemeljskih delih so se pogosto pojavljale ovire, npr. v obliki starih temeljev, katerih se je hotel izvajalec izogniti. Čeprav so nove ulice Varšave sorazmerno široke, vendar ta širina ni takšna, da bi se podzemeljske naprave lahko nekontrolirano postavljale, tako da se je zmanjšala vrednost načrtov, to je zaupanje v njihovo informacijsko vrednost. Pri projektiranjih lokacije novih naprav na normiranih razdaljah je prihajalo do kolizij, a včasih celo do nezgod pri izvajanju zemeljskih del z bagerji in eskavatorji. Te kolizije so zavlačevale projektiranja in vplivale na previdno in počasno izvajanje del, kar se ni moglo tolerirati.

Leta 1963 je predsedstvo ljudskega odbora glavnega mesta Varšave obvezalo vse investitorje in podjetja, ki izvajajo dela, da morajo prijaviti inventarizacijo podzemeljskih vodov preden jih zasujejo Varšavskemu geodetskemu podjetju (VGP, ki izdeluje načrte ulic v merilu 1:250). Od takrat poteka cikel geodetskih uslug pri gradnji podzemeljskih naprav:

1. Varšavsko geodetsko podjetje (VGP) zakoliči os voda.
2. Podjetje, ki gradi vod, telefonično obvesti VGP, da je vod postavljen.
3. V roku 3 dni VGP izvede inventarizacijo in vnese rezultate merjenja v načrt 1:250.

Če se ugotovi, da vod ni pravilno postavljen glede na skico, ki jo je vnaprej izdelal VGP, in da bi ga bilo treba premestiti, pošlje VGP ustrezno prijavo predsedništvu ljudskega odbora. Na isti način postopa tudi, kadar je vod zasut pred izvršeno inventarizacijo in če pred tem vod tudi ni bil odobren, da se pokliče kršilec na odgovornost.

Torej je bilo treba pričakovati, da bodo popravili načrte podzemeljskih naprav, toda ta postopek bi bil dokaj počasen. Zaradi tega so se odločili, da se izdelajo novi načrti ulic v merilu 1:250 na podlagi neposredne inventarizacije (z elektronskimi detektorji, prekopavanjem, izkoriščanjem odkopov pri postavljanju novih vodov), celo tudi z uporabo strokovne dokumentacije. To bo važna in draga akcija, ki bo trajala več let.

Potrebno je pojasniti tudi odnos med načrti ulic in trgov v merilu 1:250 in osnovnimi načrti v merilu 1:1000 (za center mesta 1:500).

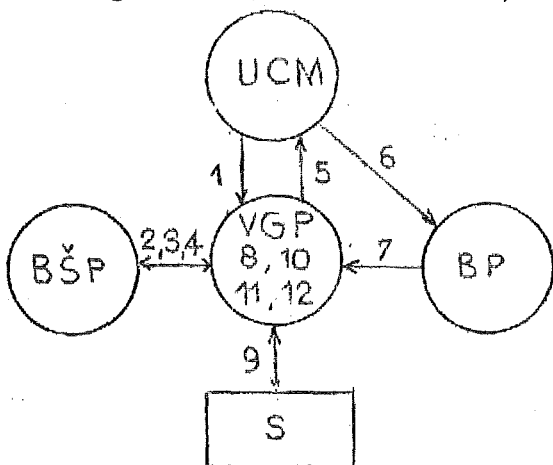
Ti načrti so med seboj tesno povezani, kajti načrt ulice se izdeluje iz osnovnega načrta mesta kot njegovo povečanje. Osnovni načrt vsebuje popolno sliko nadzemeljskih ureditev ulice, posebno pa vse vstopne jaške, zasunke itd. S fotoreprodukcijo se poveča slika ulice, ki je na enem listu ali na nekaj listih osnovnega načrta, in se nato povečani negativni montirajo v pas dolžine okrog 1,3 m.

Ob dvakratnem povečanju (iz merila 1:500 v 1:250) se na negativu z retušersko barvo dopolnijo pomiki med ustreznimi deli ulične trase, nakar se izdela diapozitiv. Pri štirikratnem povečanju (iz merila 1:1000 v 1:250) se izdelajo kopije, a iz njih se na prozornem materialu izdelajo diapozitivi. Na diapozitivu se nanese vsebina uličnega podzemlja, osi vodov kakor tudi širina vodov, nato podzemeljske komore itd. Vnašajo se tudi vsi projektirani vodi.

Kljub posebno dobri situaciji, kadar gre za načrt ulice, ki omogoča istočasno, da se omeji projektirana lokacija voda, je predsedstvo ljudskega odbora glede na prej navedene okoliščine, ki povzročajo kolizije, predpisalo leta 1963, da se mora projektna dokumentacija medsebojno usklajevati. Od takrat je bil vsak projekt posamezne stroke usklajen v več inštitucijah, a ta postopek usklajevanja "vsak z vsakim" je povzročal težave (samo pri usklajevanju) za nekaj desetlin inženirjev!

Zaradi naraščajočega usklajevanja, a brez koordinacijske vloge geodezije je bilo predsedstvo ljudskega odbora mnenja, da je neobhodno potrebno ustanoviti Skupnost za uskladitev projektne dokumentacije inženirskih naprav znotraj linij, ki razmejujejo ulice glavnega mesta Varšave (skupnost). Ta skupnost je organizirana pri Varšavskem geodetskem podjetju. Vanjo so delegirani predstavniki strokovnih institucij, kot sledi:

- cest in mostov,
- plinarne,
- vodovoda in kanalizacije,
- pošte in telekomunikacij,
- oddelka prometnic in varnosti prometa,
- mestnih prometnih zavodov,
- drugih zainteresiranih enot, ki jih skupnost pokliče.

Na podlagi načrtov uličnih tras 1:250 in lastne strokovne dokumentacije se člani skupnosti dogovarjajo na skupnih sestankih o usklajevanju v teku 7 dni, kar občutno skrajša čas dotedanjih uskladitev.

Na splošno je postopek pri projektiranju ulic naslednji:

1. Investitor (Urad za ceste in mostove - UCM) naroča VGP, da izdelava geodetske podloge za gradnjo ali modernizacijo ulice.
2. VGP posreduje izdelane geodetske podloge Biroju za študije in projekte mestnih prometnic - BŠP (to dela v imenu prometnega oddelka predsedništva ljudskega odbora), da označi "pas izmeritve" ali potek ulične trase.
3. Potem ko dobi "pas izmeritve", VGP aktualizira mestni načrt 1:250 s tem da nanaša na njen vse obstoječe in predhodno projektirane objekte, nadzemne in podzemne naprave in ga vme "Biroju za študije in projektiranja mestnih prometnic" (Biro), ki naj bi dal tehnične podatke ulic.
4. "Biro" daje VGP tehnično mnenje, ki vsebuje mejno črto, gradbeno črto kakor tudi osnove prečnega profila ulice. Če bi pred potekom 5 let nastala sprememba v stališčih, bi moral "Biro" o tem obvestiti VGP.
5. VGP vrisuje dobljene elemente na načrtu in pošilja investitorju.
6. Investitor naroča Biroju za projektiranje (BP) izdelavo projekta ceste (ulice).
7. Biro za projekte obdela na načrtu 1:250 položajno rešitev ceste in pošlje VGP.
8. VGP izvršuje:
 - a) analitično obdelavo osi ulice,
 - b) analitično obdelavo cestne rešitve,
 - c) projekt lokacije popolne opreme ulice s podzemnimi instalacijami.
9. Ta projekt je odgovoren, kot je bilo prej opisano v "Skupnosti"(S) in je podlaga za označevanje elementov na površini ulice.
10. VGP izdaja lokacije posameznih vodov, ki jih lahko zgradijo poznejše razni strokovni investitorji. Ko "Biro študij in projektov" pošlje VGP spremembo mnenja, obvesti o tem vse, ki so v zvezi z rekonstrukcijo.
11. Na podlagi projekta popolne opreme (točka 8c) VGP na zahtevo strokovnih investitorjev označi na terenu posamezne vode in jim izda skico označevanja.
12. Potem ko je vod postavljen, se opravi njegova inventarizacija, kot je bilo prej opisano, ter se rezultati izmeritve kartirajo na načrtu 1:250.

Tako ustaljena koordinacijska vloga geodezije omogoča:

1. Da se dobi načrt ulice v aktualnem stanju v arhivih geodetske službe kakor tudi ustreznih strokovnih institucij.
2. Ažurnost geodetskih načrtov za načrtovanje in projektiranje investicij.
3. Olajša se iskanje podzemeljskih instalacij na podlagi geodetskih

materialov, ki so na razpolago, ki pa so vezani na mrežo izmeritve.

4. Olajša se uporaba uličnih načrtov 1:250, ki so v arhivu geodetske službe, hitro se lahko izvedejo korekture v projektiranih lokacijah in njihovo zakoličenje na terenu.

5. Možna je hitra ocena, ali je realizacija investicije v skladu z zahtevami projekta.

Prevédel: Matija Klarič

Prof. Ivan Čuček

ELEKTRONSKA OBDELAVA PODATKOV ZA TRASIRANJE CEST

Na osnovi predavanja prof. dr. H. Kasperja iz Zürichu v Ljubljani in diskusije so glede gornje problematike pomembna naslednja dejstva:

Dirigent avtomatizacije pri projektiranju cest naj bo gradbeni inženir, ki obvlada problematiko projektiranja cest. Programi, kjer se dosedanje klasične računske operacije avtomatizirajo, niso dovolj. Najdalje je pri teh nalogah dospela Švedska cestna uprava, ki razpolaga z natančnim programom delovnih postopkov. Pri tem fotogrametrična dela delno oddaja civilnim podjetjem, po potrebi tudi del elektronske obdelave. Vsekakor pa je potrebno o nujnosti takšne obdelave najprej prepričati investitorja.

Digitalni model terena. Prognoze za takšen model so fantastične, v praksi pa se digitalni model danes redko uporablja. Prednost imajo pri konkretnih nalogah še vedno profiži. Pri uvajanju elektronske obdelave je treba začeti z enostavnimi programi. Danes je transport mas najvažnejši faktor, ki gradnjo drži. Elektronsko se opravi tudi končni obračun gradnje; težave nastanejo pri deteljicah, kjer je treba uporabiti klasične prijeme. Namesto profilov lahko uporabljamo tudi obračun po izohipsah. Dokončni preizkus pravilne gradnje se opravi fotogrametrično, pri čemer se niveleta ceste nivelira. Glede zemeljskih del je treba imeti čim manj grup - običajno tri, skála (miniranje), zemlja za odkop z bagerji in neporabni odkop (močvirni teren). Optimalna trasa se izračuna v Nemčiji po tako imenovanem "Monte-carlo" metodi, ki izbira traso po gradbenih stroških, transportnih stroških in masah. Vsak element sodeluje v izbiri trase s svojo utežjo.

Praksa je pokazala, da je z digitalnim modelom težko predstaviti teren dovolj natančno, razen v primeru, ko določimo veliko točk: (Francozi 30 točk na ha, Luxenburg ca 100 točk na ha). Na digitalnem, s fotogrametrijo

registriranem modelu - po potrebi s tahimetrično dopolnitvijo, se izvrši potrebna interpolacija za določitev v profilih ležečih točk po nekem postopku. Pri izbiri variant so se profili pokazali kot ekonomsko bolj priporočljivi, kajti rezultati "computerja" tudi niso 100% zanesljivi, zato uporabljajo Švedi profile, ki jih rajši večkrat neodvisno določijo in obdelajo. V zadnjem času raziskujejo tudi na Češkem nov način digitalnega modela, ki je podoben finskemu. Prognoze še niso znane. Publikacije obljublajo na splošno vedno več, kakor se dejansko doseže. Švedska uporablja elektronske metode praktično in z uspehom, kar je važnejše kakor novi terestrično nepreizkušeni postopki. Glede uporabe fotogrametrije je treba vedeti, da mora biti delo vestno opravljeno in rezultati kontrolirani, pogoški so zelo nevarni, ker model spačijo.

Fotogrametrija ne more dati vseh detajlov, ako je teren pod gozdom. Tu je treba manjkajoče detajle domeriti z navadno tahimetrijo, vezano na izven gozda ležeče ali v gozdu vidne fotogrametrično določene točke. Ko se trasa izbere, se izvrši posek in profili ponovno fotogrametrično snemajo.

V praksi je Švedska najnaprednejša. Letno obdelajo 2500 km tras, služba je centralizirana. V Nemčiji izravnavajo na liter mase, Francozi na 100 m², pri slednjih je važnejše hitro delo. Nemci imajo zato izšolane geodetske inženirje, ki so po svoji naravi v praksi prenatantni. Na Švedskem dela cestna uprava sama, pogreški 30 cm v situaciji in višini geodetskih podlog so dopustni, 1 m pa ne, imero natančnosti presojuje ekonomsko. Priporoča se ogled te organizacije, ki naj jo opravita gradbeni inženir in fotogrameter skupno. Pri prvotni fotogrametrični izmeri je treba signalizirati dovolj oslonilnih točk, ki bodo na voljo tudi po zaključku gradnje. Prvi pogoj je dobro aero snemanje ob praven času. Na Švedskem snima državni Kartografski zavod, na Norveškem pa privatniki. Pri tem so osnovna vprašanja: kdaj je bila kamera kalibrirana, kako je film razvit, koliko je star. Medsebojna konkurenca organizacij dviga kvaliteto del - samo ena organizacija ni dobra rešitev.

Uporaba elektronskega koordinatografa. Današnja automatizacija kartiranja uporablja elektronske koordinatografe, ki imajo zelo veliko možnost različnih operacij. Ta široki spekter geodet in fotogrameter ne moreta polno izkoristiti - zato je uporaba lahko ekonomsko predraga. Ogle dati bi si bilo treba norveški tip - "Kingmatic", ki ga zelo kupujejo in dela vse, kar fotogrametrija potrjuje. Profile riše, opis, ki je drag, lahko opravi mo ročno. Stroj riše linije in perspektivne slike. Ako smo gradient izbrali pametno in predvideli velike višinske zaokrožitve, ne rabimo perspektive, ker je cesta sama po sebi pregledna. Pregledne razdalje zahtevajo samo mali radiji. Komplicirani stroji so zelo podvrženi zastojem, važen je razpoložljivi servis. Švedi delajo s "Kingmatic" strojem. Pri nabavi stroja je predvsem važno, da je servis odlično organiziran, vendar je na splošno popravilo stroja na licu mesta vedno težko.

Pri elektronski registraciji uporabljajo Nemci samo kartice, Švedi pa dosledno trak, ki je za ceste primernejši, za kataster pa so boljše kartice.

OPOMBA: Na Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo FAGG je na voljo posebna publikacija prof. Kasperja - Richtlinien bei Trasierungen - za gradbene inženirje.

Mano Seifert

KRAJEVNO IMENOSLOVJE

V preveliki skrbi za tehnično plat naših izdelkov, smo skoraj zanemarili tudi drugo, "literarno", slovnično plat: krajevno imenoslovje ali topomastiko. Ko takole prelistavamo naše izdelke, nas marsikdaj kar zbode v oči popačen naziv kraja. Da se je to dogajalo v časih, ko so nam načrte izdelovali tujci, bi še nekako razumeli, saj ti niso večidel imeli ne posluha niti volje, da bi naša krajevna imena pravilno zapisali. Da se pa pačijo naša imena po 50. letih ustanovitve Jugoslavije in to od strokovnjakov jugoslovanskega porekla, to je pa že nekoliko omalovažujoče do slovenskega jezika.

Kar pogledjmo topografije naših trigonometričnih točk! Triangulator je vpisal naziv kraja, kot da bi meril nekje v koloniji, brez posluha za narodni jezik, brez tolikšne bistrosti, da bi vsaj s hišne tablice pravilno prepisal krajevno ime. Tako imamo nešteto primerov, ko je izvajalec dela iz druge republike zapisal ime "Krip", ker pač ni pomislil, da bi moral nekoliko boljše prisluhniti - če mu je bil slovenski jezik že tako tuj - saj bi gotovo točno slišal Hrib in ne Krip. Tudi Sutjeske ni nikjer v Sloveniji. Je samo Soteska. Frdame Police morajo biti Frdamane police, Grintavac mora biti Grintavec itd. itd. Ljudsko imenoslovje pozna polno svetnikov in svetnic, pa naj se naši geodetski strokovnjaki nikar ne boje, da bi jih kdo osumil religioznosti, če bodo zapisali Sv. Janez in Sv. Duh, kajti Janezov je veliko, Sv. Janez v Bohinju pa je samo eden. Ravnotako nihče ne pozna cerkvice Duh, ampak vsi le Sv. Duha. Iz iste bojazljivosti je pred leti izšla knjiga "Janezova cerkev v Bohinju", čeprav vsi domačini in okoličani vedo, da je v Bohinju le Sv. Janez. Kako smo majhni! Zgornje Jezersko, ki spada pod Koroško (pa je še na naši strani), so Nemci preimenovali v Ober Seeland. Ko smo v dobi narodnega prebujenja popravljali potujčenke, je slovenski reformator preimenoval katastrsko občino Ober Seeland v Zgornjo Želandijo!

Kdo bi si mislil, da Slovenec ne razume narečja, ter da zapiše ledinsko ime Pri jelšah v Pri Jošah ("pr joušah"). Iz vseh elaboratov je razvidno, da je našim geometrom in inženirjem kaj malo mar pravilen opis. Navsezadnje vpišejo celo napačno občino, samo da je izpolnjena rubrika. Zato bi morali vsi brez izjeme paziti nekoliko več na pravilno krajevno imenoslovje, saj se v tem tudi izraža naša kulturnost. Danes, ko je težišče dela na izdelavi osnovne državne karte, pride še toliko lažje do raznih spodrseljajev, ki jih bo p toliko manj, kolikor več pazljivosti in spoštovanja ter ljubezni do slovenske besede bo imel terenec. Tako bomo odpravili neljuba zmotna krajevna imena, kot npr. na eni karti piše Mežaklja, na sosednji pa Možaklja. Ne bi bilo konca, če bi še našteval popačena imena posestnikov. Zastavo v načanih krajevnih imenih nosijo izvajalci iz drugih republik. Prepričan pa sem, če bi Slovenci merili v drugih republikah, da bi bil odstotek napačno zapisanih imen in priimkov veliko manjši, kot je sedaj, ker nam je navsezadnje njihov jezik pravitako tuj, kot njim naš. Če sem zapisal, da bi bil odstotek veliko manjši, bi pri nekoliko večji vestnosti naših terencev prav lahko zapisal,

da sploh ne bi bilo s slovenske strani napak.

Morda ne bi bilo napak, če bi tudi v šoli kaj spregovorili o našem krajevnem imenoslovju, saj želimo, da bi vsi naši izdelki bili v vsakem pogledu neoporečni. V tej želji sem napisal ta zapis.

Emil Rasinger

GEODETSKA DELA PRI IZDELAVI GOZDNOGOSPODARSKIH NAČRTOV

Pravilnik o izdelavi gozdnogospodarskih načrtov in o evidenci njihovega izvrševanja (Ur. list SRS št. 28 z dne 13.7.1967) predvideva obsežna geodetska dela, ki jih posamezne gospodarske organizacije opravljajo, pogojen in možnostim primerno, na svoj specifičen način. Poglejmo kako se to delo odvija pri Gozdnem gospodarstvu Bled.

Gozdna gospodarstva so po vojni izdelovala gozdnogospodarske načrte za gozdove družbene lastnine na podlagi splošnega zakona o gozdovih iz leta 1947.

Zakon o gozdovih iz leta 1961 vsebuje že bistveno nova določila, s katerimi zagotavlja naprednejše gospodarjenje tudi z zasebnimi gozdovi. Izdelani so bili gozdnogospodarski načrti, ki so zajemali zasebne gozdove in gozdove splošnega ljudskega premoženja v upravi občinskih odborov.

Novi zakon o gozdovih iz leta 1965, na podlagi katerega je narejen zgoraj navedeni pravilnik, določa, da se gospodarji tako z družbenimi kakor tudi z zasebnimi gozdovi po enotnem gozdnogospodarskem načrtu.

Na nekdanjem triglávskem, sedaj blejskem, gozdnogospodarskem območju so za izdelavo geodetskih podlog v načrtu navedene tri faze vplivale takole:

1.

V letih 1954 - 1957 so bili obnovljeni, dopolnjeni, ažurirani in novemu kartografskemu ključu zvezne geodetske uprave prilagojeni, stari načrti državnih gozdov ter načrti nekdanjih veleposestev in podjetij.

Osnova za izračun površin so bili stari podatki o površinah oddelkov in odsekov, ki smo jih popravili in dopolnili v skladu z dejanskim stanjem na terenu.

Meritve novih stabilnih objektov in mejnih točk so bile narejene s teodolitom, liziere gozdov v okviru kompleksov, in linije detaljne razdelitve gozdov na odseke pa so bile narejene z ročno busolo in trakom.

Relief smo v kartah upodobili s plastnicami petdeset metrske ekvidistance na podlagi povečav s specialk merila 1:25.000.

Poleg zemljišč, za katera so že obstojali načrti, so nastala večja jedra razlaščenih, ali po agrarni reformi nacionaliziranih gozdov. Za njih smo naredili načrte na podlagi ažuriranih katastrskih map. Površine oddelkov in odsekov, gozdnemu gospodarstvu prilagojenih kompleksov, so bile izravnane na seštevek površin parcel zemljiškega katastra.

Karte merila 1:5760 so bile fotografsko pomanjšane in tiskane v merilu 1:10.000 za potrebe gozdnih obratov in gozdarskih služb in v merilu 1:25.000 za izdelavo raznih gozdnogospodarskih kart in podlog.

2.

Za izdelavo gozdnogospodarske osnove, karte zasebnega sektorja so bile uporabljene fotopomanjšave katastrskih map na merilo 1:10.000. Na formate B1 ali B2 je bilo nanešenih toliko celih katastrskih občin, kolikor jih je format mogel sprejeti. Kjer je obseg gozdnih površin ene katastrske občine presegal velikost lista, je bilo formiranih več listov. Katastrska občina predstavlja namreč za zasebni sektor enoto tudi v gozdnogospodarskem pogledu.

Relief terena je bil prikazan z izohipsami na ekvidistanci 100 metrov. Povečava je bila narejena iz specialk merila 1:25.000.

Gozdnogospodarska razdelitev na oddelke in odseke je potekala praviloma po nejah parcel. Nove ceste, vlake in za gozdarstvo pomenbene steze so bile v karte vnešene na podlagi meritev z ročno busolo in trakom, spremenjene meje gozdnih površin pa na oko.

Karte je tiskala Geokarta Beograd v 150 izvodih v štirih barvah parcele - črno, vode -plavo, relief-sepia in gozdarsko razdelitev in liziere gozdov pri delih parcel - zeleno.

3.

V zadnji fazi zakonodajne dejavnosti je služba urejanja gozdov združila postopke iz prve in druge faze. Pri novih gozdnogospodarskih načrtih je povečana natančnost, tako v pogledu evidentiranja dejanskega posestnega stanja družbenih gozdov, kakor tudi v pogledu pravilnosti mej gozdnih površin in preciznosti izmer novih objektov.

Terenske predloge za taksatorje, gozdarske strokovnjake, ki opravljajo gozdno urejevalna dela, so pripravljene pred odhodom na teren. V sezname gozdnih parcel so vnešene vse gozdne parcele po posameznih katastrskih občinah, s številko posestnega lista in površino. Posestno stanje družbene lastnine je kontrolirano in dopolnjeno s stanjem v zemljiški knjigi. Gozdne površine so obarvane v kartah 1:10.000, ki so bile narjane že preje, kakor je to opisano pod zaporedno številko 2. Te karte so dopolnjene tudi

tudi s podatki o notranji razdelitvi družbenih gozdov stabilnih enot, iz karthnih predlog pod zaporedno številko 1.

Na terenu taksatorji ugotovijo dejansko stanje in ga označijo v kartah. V primerih kjer gozd zajema le del parcele, ali pa se gozdna kultura prepleta z drugimi kulturami, na drevju z dvema rdečima pikama, označijo meje gozda. To mejo geometer potem izmeri z ročno busolo in trakom in novo stanje kartira ter v karti označi s tanko zeleno črto. Pri slabo produktivnih ali varovalnih gozdovih je ponekod liziera gozda ocenjena. Črto takšne meje gozda taksatorji vrisujejo v karto črtkano. Površine izračuna geometer in izravna na katastrsko stanje.

Nove gozdne ceste in posamezne stavbe ter druge objekte, katerih gradnjo je investiralo naše podjetje, geometri izmerijo po katastrskih predpisih tako, da se spremembe lahko izvedejo v katastrskem operatu. Nove ceste in druge objekte, kjer podjetje ni bilo investitor, izmerijo z ročno busolo in trakom, za gozdarsko interno uporabo.

Pri parcelah družbene lastnine gozdni kataster izdela naznanilne liste za vse primere kjer taksatorji ugotovijo spremembo kulture, kakor tudi tam, kjer gozdni kataster ugotovi nesoglasja med zemljiškim katastrom in zemljiško knjigo.

Na podlagi meritev in ugotovitev na terenu taksatorji izdelajo indekse gozdnih posestnikov, kjer so vpisane ažurirane gozdne površine parcel ali njihovih delov, ločeno za gospodarske in varovalne gozdove, ter opisane lesne zaloge.

Izdelani so izkazi površin po oddelkih in odsekih. Oddelek je v gozdarstvu kompleks zemljišča velikosti kakih 10 do 40 hektarjev, ki predstavlja gozdnogospodarsko ureditveno enoto. V njegovem okviru so lahko še formirane manjše enote, odseki, kjer različna rastišča, starosti, oblike gozdov itd. zahtevajo poseben način gospodarjenja s sestoji, ali pa odseki predstavljajo komplekse varovalnih gozdov. Izkazi površin so izdelani posebej za stabilne enote, tj. za velike gozdne komplekse družbene lastnine, in posebej za gozdna zemljišča zasebnikov in med te pomešane družbene parcele, toda v okviru enega elaborata gozdnogospodarske enote.

Meritve in ugotovitve geometrov, dopolnjene s podatki taksatorjev glede novih mej in numeracij oddelkov ter odsekov, geometri vnesejo v matrice kart, ki so zgoraj opisane pod zaporedno številko 2. Tudi te karte pripravimo za štiribarvni tisk. Tiska jih v 200 izvodih Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo fakultete AGG v Ljubljani.

Po en primerek novih kart dajemo katastrskemu uradu. Prikladno merilo in gozdnogospodarska razdelitev, ki je označena kakor v kartah tako tudi na terenu, bo osebu katastrskih uradov lahko prav koristna, kakor za orientacijo na terenu, tako tudi za pisarniško uporabo. Katastrskemu uradu dajemo na voljo tudi indekse gozdnih posestnikov iz katerih lahko ugotovijo razliko med dejanskim stanjem gozdnih površin na terenu in stanjem v katastrskem operatu.

Obnovljeni gozdnogospodarski načrt za naslednje gospodarsko desetletje enota Jesenice je že narejen. Zajetih je 10.129 ha družbenih in 9.946 ha zasebnih gozdov. Služba urejanja gozdov in programiranja gozdne proizvodnje, pri Gozdnem gospodarstvu Bled, s tem delom nadaljuje in predvideva, da bodo tudi pri ostalih gozdnogospodarskih enotah načrti pravočasno izdelani.

Ivan Golorej

UPORABA AEROFOTOGRAMETRIČNE METODE V KATASTRU NA NIZOZEMSKEM

Nizozemski strokovnjak H.L. van Gent, vodja fotogrametrične službe pri Nizozemski katastrski upravi je imel predavanje za avstrijske strokovnjake pod zgornjim naslovom. Povzetek tega predavanja je objavilo glasilo "Österreichische Zeitschrift für Vermessungswesen" po katerem je pripravljen ta prispevek.

Predavatelj je dal pregled o uporabi analitične fotogrametrije v Nizozemskem katastru, pri čemer je poudaril organizacijske probleme.

Iz aeroposnetkov, ki so dobljeni po predhodno določenem planu aerosnemanja so iz negativov filma izdelali diapozitive na plošče in kontaktne kopije. Potem, ko so šifrirali vse točke po določenem - za elektronski računalnik razumljivem - "Code sistemu" in ko so vnesli številke točk ter številke stereomodelov, so izbrali 9 točk za medsebojno in absolutno orientacijo. Ako ni bilo dovolj signaliziranih prehodnih točk ali oslovnih točk na razpolago, so jih na posebni napravi (Punktübertagungsgerät) izgravirali.

Na preciznem stereokomparatorju so izmerili slikovne koordinate točk v dveh nizih, ki so jih tipkali na papirni trak in v "čistopisu". Po odčitanju je bil ta fotogrametrični postopek praktično digitaliziran in diapozitivi, kot kontaktne kopije niso bili več potrebni. Izračun stereomodela, $M = 1:8000$ ki je sledil, so opravili po postopku "Van de Houta". Za izračun so uporabili elektronski računalnik tipa ELLIOT - 503. Medsebojno orientacijo so izvršili "nerativno" (ponavljalno) in je že po največ 4 ponavljanjih v večini slučajih bilo končano. (Trajanje enega ponavljanja je bilo 1 sek.) Preostale paralakse so izpisali, dopustno odstopanje znaša 0,02 m/m. Po izdelavi stereomodela je sledila blokovna izravnava, izvršili so jo po postopku "Anblock", za kar imajo na razpolago program ITC iz Delfta in jo opravljajo na "ZEBRI" - računalniku od

istega instituta. Rezultate izravnanja "bloka" dobijo na papirnem traku. Pripadajoči "čistopis" (klartext) kaže prehodne točke v številčnem vrstnem redu z-x in -y koordinatami. Višine zanje niso interesantne. S transformacijo transformirajo ostale točke modela, kar izvršijo pravtako na elektronskem računalniku ELLIOT - 503 in jih tipkajo na kartice in v "čistopisu".

Kartice s podatki koordinat sortirajo s sortirnim strojem tvrdke "BULL" in sicer po Dekametrij x-koordinat in izdelajo liste koordinat na vrstičnem printerju firme UNIWAC.

Za kartiranje v M 1:2000, ki ga opravijo z "Graphomaton" tvrdke "ZUSE", izdelajo papirne trakove. Na računalniku "Z 25" obdelajo še ostale pripadajoče podatke (št. det.listov, mreilo, st. stereonodelov itd.) s tem, da jih prestavijo v jezik "Graphomata".

Na prvi pogled se zdi postopek obširen in počasen. Izkušnje pa so pokazale - predavatelj se ukvarja s svojimi sodelavci že od leta 1961 z elektronsko obdelavo fotogrametričnih merskih podatkov - da je nujno potrebno, da se tako velik in obsežen kompleks razdeli v manjše odseke, da obdržijo iskanje napak še v dostopnih okvirjih.

H.L. van Gent je v svojem predavanju pokazal, da je vsekakor mogoča racionalna uvedba analitične fotogrametrije tudi na področju katastra. Poročal je o pionirskem delu, ki vzpodbuja k posnemanju.

NOVI PREDPISI

Republiški zakon o upravnih taksah - katastrske takse. V skladu s pooblastilom v spremenjenem temeljnem zakonu o upravnih taksah je skupščina SRS sprejela nov zakon o upravnih taksah (Ur.l. SRS št. 13/69), v okviru katerega so tudi katastrske takse. Vse taksne postavke so ostale popolnoma identične z dosedanjimi, ki jih je predpisala federacija, spremenile pa so se tarife. Te so se v povprečju povečale dvakrat do trikrat razen za primere kjer gre za čisto tehnično strokovno opravilo bodisi na terenu ali v pisarni, ko je to povečanje tudi šestkratno.

Zanimivo je, da zakon ne vsebuje določila, da takse v občinskih taksnih tarifah ne smejo biti večje od taks kot so v taksni tarifi republiškega zakona, kot je to bilo v osnutku zakona. To pomeni, da lahko občine predpišejo svoje taksne tarife, ki so lahko večje ali manjše od taksne tarife republiškega zakona. Zaradi enostavnosti in žeželene enotnosti v okviru republike je pričakovati, da bodo občinske skupščine sprejele taksne tarife republiškega zakona s svojimi odloki.

Zaradi vrste nejasnosti pri uporabi katastrskih taks, ki so postale zaradi svojega zvišanja mnogo bolj pereča kot do sedaj, bo potrebno, da pristojni organi dajo potrebna pojasnila.

S.M.

Uredba o hrambi in uporabi podatkov izmeritve in zemljiškega katastra.

Zvezni izvršni svet je na podlagi pooblastila iz temeljnega zakona o izmeritvi zemljišč in zemljiškem katastru izdal uredbo o hrambi in uporabi podatkov izmeritve in zemljiškega katastra, ki je objavljena v Uradnem listu SFRJ št. 29/69.

V poglavju splošnih določb je predpisano, da je podatke izmeritve in zemljiškega katastra treba hraniti in dajati v uporabo po določilih te uredbe in predpisih, izdanih na njeni podlagi, če hramba in uporaba teh podatkov ni urejena drugače s posebnimi predpisi.

V poglavju hramba podatkov izmeritve in zemljiškega katastra je detajlno razmejeno ali se hranijo posamezni podatki izvirmih merjenj in računanj izvirmih načrtov in kart, reprodukcij, predpisov in kopij pri zveznem, republiškem ali občinskem upravnem organu za geodetske zadeve. V uredbi so zajeta naslednja dela: astronomska, geodetska, gravimetrična, trigonometrična in nivelmanska mreža, vezne točke, poligonska in linijska mreža, aerofotomaterial izmeritve zemljišč, topografsko-katastrski načrti, klasiranje in bonitiranje zemljišč, katastrski operat in osnovna državna karta. Uredba omogoča, da se lahko razmejitev hrambe podatkov med republiškim in občinskim organom za geodetske zadeve uredi z republiškim predpisom drugače. Podatke izmeritve zemljišč in zemljiškega katastra je treba hraniti v posebnih omarah, da so varni pred vlomom, požarom ter vlago in potrebno je voditi točno evidenco o teh podatkih.

Po določilih uredbe morajo geodetski organi in delovne organizacije, ustanovljene za opravljanje izmeritve zemljišč in izdelavo zemljiškega katastra izročiti izvirmike podatkov v hrambo pristojnim organom v 60 dneh po končanih delih. Tudi drugi organi in organizacije, ki smejo opravljati po določilih temeljnega zakona samo geodetska dela za svoje potrebe, morajo v istem roku izročiti pristojnemu organu izvirmike podatkov o merjenju zemljišč v regulacijske in nivelacijske načrte, hidrotehnična dela, komasacijo, arondacijo in parcelacijo zemljišč, trasiranje cest, železnic in prekopov, za mejrenje rudnih polj, gozdnih in kmetijskih kompleksov in za prenos projektov na teren.

V poglavju uporaba podatkov izmeritve in zemljiškega katastra je določeno, da imajo stranke (organi, delovne in druge organizacije ter občani) pravico vpogleda v te podatke v uradnih prostorih geodetskega organa ob navzočnosti delavca tega organa, če v posamezne podatke vpogled ni omejen v posebnih predpisih. Geodetski organ, ki hrani podatke mora dati strankam na njihovo zahtevo v uporabo zaželjene podatke, če uporaba teh podatkov ni omejena s posebnim predpisom. Stranke smejo dobljene podatke uporabljati le za svoje potrebe in jih ne smejo prodajati ali dajati drugim. Podatki se izdajajo proti povračilu v skladu z določbami zakona o financiranju geodetskih del iz pristojnosti federacije od leta 1966 do

1970 oziroma v skladu z drugimi predpisi družbeno-političnih skupnosti. O izdajanju podatkov je treba voditi evidenco. Obrazec za to evidenco predpiše direktor zvezne geodetske uprave.

Z uredbo so določene tudi kazni za delovne organizacije ali druge pravne osebe, če prodajo ali dajo drugim v uporabo podatke izmeritve, merjenja in zemljiškega katastra ali če ne izročijo podatkov v hrambo geodetskemu organu. Kazni so predvidene tudi za odgovorne osebe delovne organizacije ali druge pravne osebe kot tudi za posameznike, ki prodajo ali dajo podatke v uporabo drugim.

Geodetski organi in delovne organizacije, ustanovljene za izmeritev zemljišč in izdelavo zemljiškega katastra, kot tudi drugi organi in organizacije, ki opravljajo geodetska dela (merjenja) samo za svoje potrebe, morajo v 6 mesecih predati pristojnim geodetskim organom izvirne podatke izmeritve, merjenja in zemljiškega katastra, ki jih morajo hraniti po določitih te uredbe geodetski organi.

S. M.

Dodatni predpisi za opravljanje strokovnih izpitov delavcev v upravnih organih v SR Sloveniji. V skladu z določili uredbe o sprejemanju pripravnikov na delo, o pripraviški dobi, o strokovnih izpiti in o drugih oblikah strokovnega izobraževanja delavcev v upravnih organih v SR Sloveniji (Uradni list SRS št. 5/69) je izdal republiški sekretar za pravosodje in občjo upravo (v nadaljnjem besedilu: sekretar) naslednja dva predpisa:

- Poslovník o opravljanju strokovnega izpita delavcev v upravnih organih v SR Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: poslovnik)
- Program za splošni del strokovnega izpita za delavce z visoko ali višjo in s srednjo strokovno izobrazbo (v nadaljnjem besedilu: program)

Oba predpisa poslovnik in program sta objavljena v Uradnem listu SRS št. 19/69.

S poslovnikom se urejajo vprašanja v zvezi s sestavo izpitne komisije, o načinu dela, rokih, prijavi, poteku izpita in obsegu. Važnejša določila poslovnika so:

- Izpitna komisija za visoko in višjo izobrazbo ima predsednika in šest članov, komisija za srednjo izobrazbo pa predsednika in štiri člane. Z odločbo o imenovanju komisije (po določitih uredbe imenuje komisijo sekretar, s tem da predlaga člane komisije za posebni del izpita za geodetsko službo direktor geodetske uprave SRS) se določi, katere predmete izprašujejo posamezni člani komisije.
- Vsa opravila za izpitno komisijo opravlja republiški sekretar^{iat} za pravosodje in občjo upravo (v nadaljnjem besedilu: sekretariat).
- Prijava za izpit se vloži pri organu, kjer je kandidat zaposlen, ki jo pošlje sekretariatu v desetih dneh. Prijavi je treba priložiti: dokaz o končani šoli, poročilo organa o kandidatuvi praksi in dnevnik strokovnega pouka. V prijavi kandidat tudi navede, kdaj želi delati izpit.

- K izpitu se lahko prijavi tudi kandidat, ki ni v upravni službi, če je opravil predpisano pripravniško dobo.
- Kandidat, ki izpolnjuje pogoje za opravljanje izpita, mora biti poklican k izpitu najpozneje v treh mesedih.
- Razpored in čas izpitov določi sekretariat. O dnevu opravljanja izpita obvesti kandidata sekretariat najpozneje petnajst dni pred opravljanjem izpita.
- Pismeni in ustni izpit je praviloma istega dne.
- Naloga za pismeni izpit lahko obsega tudi več vprašanj izpitnega programa, zlasti s področja kandidatove prakse oziroma predvidene zaposlitve. Pismeni izpit je možno opraviti tudi pod posebnimi pogoji (izdelati praktično nalogo na terenu), ki jih določi predsednik komisije.
- Pismeni izpit se dela pod nadzorstvom člana komisije.
- Izpraševanje kandidata iz posameznega predmeta sme trajati največ 30 minut.
- O poteku izpita se vodi zapisnik.
- Potrdilo o opravljenem izpitu se vroči kandidatu najpozneje v osmih dneh.
- Kandidat, ki izpita prvič ni opravil uspešno, ga sme ponoviti v roku, ki ga določi predsednik komisije.

V programu je določeno, da obsega izpit iz splošnega dela za delavce z visoko in višjo izobrazbo šest predmetov, in sicer:

1. ustavno ureditev SFRJ in SRS,
2. ureditev državne uprave,
3. gospodarski sistem SFRJ,
4. javne finance,
5. delovno pravo in socialno zavarovanje,
6. upravni postopek in upravni spor.

Nadalje je določeno, kakšno gradivo zajemajo posamezni predmeti.

Tudi program za splošni del izpita za srednjo izobrazbo obsega navedenih šest predmetov, s tem da je gradivo teh predmetov manj zahtevno kot za izpit za visoko in višjo izobrazbo.

Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo vodi tekoči seznam strokovne literature in predpisov, ki se nanašajo na izpitna področja splošnega dela izpita. Ta seznam je kandidatom stalno na vpogled.

S. M.

PROF. DIPL. ING. JOSIPU ČRNJAČU V SPOMIN

Povsem nepričakovano je po 13-dnevni bolezni zaradi srčnega infarkta v nedeljo dne 6. julija t.l. preminil redni univ. profesor dipl.ing. Josip Črnjač.

Vsi, ki smo ga poznali поблиže, smo mu zaradi njegove izredne solidarnosti in redoljubnosti ter žilavosti prisojali mnogo daljše življenje. Toda neizprosna usoda, ki tako rada dela izjeme je tudi njega nepričakovano iztrgala iz njegovega mirnega življenja.

Kdo od slovenskih geodetskih strokovnjakov ga ni poznal? Morda je bil manj poznan le povojnim generacijam geometrov, medtem ko je bil od leta 1920 dalje učitelj vsem študentom univerze, ki so imeli ta ali oni geodetski predmet v svojem učnem načrtu. Prof. Črnjač je bil rojen 21. VI. 1895 na Verdu pri Vrhniki. Srednjo šolo - realko - je obiskoval v Ljubljani, kjer je maturiral leta 1914. Kmalu po izbruhu prve svetovne vojne je bil mobiliziran. Na italijanski fronti je bil ranjen in nato kot vojni invalid demobiliziran. Po končani vojni se je vpisal na geodetski oddelk gozdarske akademije v Zagrebu, kjer je dovršil prva dva semestra, medtem ko je 3. in 4. semester absolviral na novoustanovljenem dvoletnem geodetskem tečaju tehniške fakultete univerze v Ljubljani in opravil tudi zaključni državni zemljemerski izpit. Že s 1. novembrom 1920 je postal asistent za nižjo geodezijo in tehniko katastra na isti fakulteti. Tako je postal najožji sodelavec pokojnega prof.ing. Lea Novaka in se s tem uvrstil med pionirje geodetske stroke v Sloveniji.

V š.l. 1921-22 se je vpisal še na gradbeni oddelk tehniške fakultete v Ljubljani, kjer je decembra leta 1925 diplomiral za gradbenega inženirja kot prvi diplomant gradbene stroke na slovenski univerzi.

Aprila 1. 1929 je v Beogradu opravil državni tehnični izpit za pooblaščenega inženirja. Od 1. 1927 dalje je poleg izvajanja asistentskih poslov honorarno predaval višjo geodezijo, sferično astronomijo, geodetske račune in geodetsko risanje na geodetskem in pozneje na kulturno-geodetskem oddelku teh. fakultete in geodetsko risanje na geodetskem odseku tehniške srednje šole v Ljubljani.

V letu 1938 je bil izvoljen za docenta za višjo geodezijo in geodetsko risanje na gradbenem oddelku, kajti geodetski študij je bil na tehnični fakulteti že v š.l. 1931/32 ukinjen.

Dobo okupacije 1941-1945 je sicer v težkih razmerah še dokaj srečno prebrodil kot docent na gradbenem oddelku. Po osvoboditvi je bil eden glavnih borcev in organizatorjev za ponovno ustanovitev geodetskega oddelka na tehniški fakulteti. Leta 1946 je postal izredni profesor, a v letu 1961 je bil izvoljen za rednega profesorja. V š.l. 1953/54 je bil dekan fakultete za gradbeništvo in geodezijo na takratni tehniški visoki šoli, naslednje leto pa prodekan. Bil je tudi dolgoletni in večkratni predstojnik geodetskega oddelka.

Pokojni profesor Črnjač je bil odličen pedagog, vesten in eksakten predavatelj, ki je znal jasno in preprosto podajati najtežjo snov tako, da so slušatelji od predavanj odnesli poleg svojih zapiskov že skoraj polovico potrebnega znanja. Zaradi bolj ali manj nizkega števila slušateljev

ni izdajal posebnih skript, dasi je imel snov za vsa predavanja spisano v manuskriptu, ki ga pa na samih predavanjih skoraj nikdar ni uporabljal, saj je znal tudi najtežja matematična izvajanja na pamet. Po osvoboditvi je predaval geodetom višjo geodezijo, izravnalni račun in geodetsko risanje do upokojitve v letu 1965. Nekaj časa je predaval tudi gradbenikom in arhitektom nižjo geodezijo.

Da bi študentom geodezije že med študijem posređoval čim več praktičnega znanja, je v mlajših letih med počitnicami kot pooblaščen geodetski strokovnjak prevzemal večja geodetska dela, pri katerih je dobilo precej študentov razen prakse primeren zaslužek.

Poleg obilnega in uspešnega pedagoškega in strokovnega dela se je pokojni profesor stalno ukvarjal s konstrukcijo in izboljšavo različnih geodetskih inštrumentov. Pravi "konjiček" so mu bili aparati za kartiranje in izdelavo načrtov, ki jih je že pred vojno izdelovala tvrdka A.Kozina, po vojni pa preciznomehanična delavnica Geodetskega zavoda LRS v Ljubljani. Izdelal je tudi projekt za enojno in dvojno pentagon prizmo s paličastim grezilom ter za nivelir moderne konstrukcije, katerega prototip je izdelala tovarna TOS v Ljubljani. Pomembno je bilo tudi njegovo sodelovanje pri izdelavi fotopantografa in anaglifometra.

Po vsem navedenem pa ne smemo prezreti njegovega dela v domačem sadnem in svetličnem vrtu. Tu si je ob neumornem sodelovanju svoje soproge ustvaril pravi raj, ki bi lahko bil vzor marsikateremu strokovnjaku v sadjarstvu ali vrtnarstvu. Delo v sadovnjaku mu je bilo nad vse ljubo, bilo mu je v oddih in razvedrilo. Radoval se je ob pogledu na svetoče drevje spomladi, marljivo škropil in odbiral slabe sadne nastavke poleti in s posebnim veseljem obiral zrelo sadje v jeseni.

Kako prijetno bi še lahko užival to lepoto in sadove svojega dela v mirnem pokoju do visoke starosti. Neizprosna smrt pa ga je ugrabila domu in nam,

Odšel je od nas, a v lepem spominu bo še živel med nami.

Radó Dvoršák

V SPOMIN MARKU ŠLAJMERJU, dipl.ing.arh.

v.d. sekretarja za urb. direktor Biroja za RPP, univ. predavatelj

V torek 19. avgusta je za vedno zatisnil oči dipl.inž.arh. Marko Šlajmer, vršilec dolžnosti republiškega sekretarja za urbanizem in direktor Biroja za regionalno prostorsko planiranje SR Slovenije. Na mariborskem pokopališču so se od njega poslovili predstavniki ljubljanske mestne skupščine, fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, skupščine SR Slovenije ter izvršnega sveta in Društva arhitektov ter urbanistov. V poslovilnih besedah so govorniki orisali njegov lik kot človeka in družbenega delavca ter poudarili njegov enkratni prispevek na urbanističnem področju, kjer je bil in bo ostal prvi slovenski prostorski načrtovalec ter priznan strokovnjak tudi izven naše ožje domovine, tudi v svetu.

Toda Marko Šlajmer je bil tudi naš. Če se že v tem glasilu poslavljamo od naših stanovskih kolegov, potem je tukaj tudi prostor, da zapišemo, da je njegov vse prenegli odhod pustil vrzel tudi v naših vrstah. Poznamo njegov prispevek na posvetovanju naše Zveze v letu 1964 "Inventarizacija komunalnih naprav" in še čujemo njegovo umirjeno, pa vendar energično besedo, ko je na lanskem posvetovanju naše Zveze v svojem referatu izrazil pričakovanje od geodetskih strokovnjakov in geodetske službe v zvezi z izdelavo regionalnega prostorskega plana Slovenije. Le malo nas ve, s kakšnim zadovoljstvom je sprejel pobudo o organizaciji slovenskega simpozija o prostorski dokumentaciji, ki ga naša Zveza pripravlja za to jesen, in s kakšno vnemo se je lotil izdelave glavnega referata. Vendar so ti njegovi prispevki, čeprav nad vse dragoceni in vzpodbudni, v trenutku slovesa le formalna bilanca njegovega sodelovanja z našo stroko. Mnogo več nam je dal, mnogo več mu dolgujemo. Nihče ni sešteval vseh tistih ur, ki si jih je Marko Šlajmer utrgal, ko smo v najožjem krogu začeli z bitko za reformo geodetske dejavnosti. Od prvega koraka dalje je bil naš somišljenik in svetovalec in mi njegovi sodelavci. Ko smo se leta 1964 prvič sestali, je vzel papir in svinčnik ter nanizal podatke, ki bi jih morala obvladati geodetska služba za potrebe izdelave in spremljave generalnega urbanističnega plana Ljubljane. Še pred slabim mesecem smo se sestali; kot bi slutili, da je to zadnja priložnost, smo se v pogovoru vrnili na naše prve stike, v mislih smo prehodili celo pot želja, spoznanj, strokovnega poglobljanja, skratka, lastnega dozorevanja do druge izdaje regionalnega geodetskega atlasa in osnutka zakona o geodetski službi. Vendar se nismo zbrali k prijetnemu kramljanju; v svoji delovni vnemi in z osebno odgovornostjo je Marko Šlajmer iskal najbolj realno pot za vzpostavitev dokumentacijskega centra kot tehnične osnove za izdelavo prostorskega plana in njegovo nenehno spremljavo v procesu planiranja. Še enkrat je kot resničen prostorski ustvarjalec vodil sejo brez prizvoka formalne diplome, še enkrat je skiciral zamisel o dokumentacijskem centru in poudaril, da je za sporazumevanje med vsemi "potrošniki" prostora in za realnost odločitev potrebna enotna, organizirana, moderna in vsestranska informacijska služba, kjer ima geodetska dejavnost še posebno vlogo in odgovornost. Zaprošil nas je, da pohitimo s predlogom kljub dopustom, da bi se lahko v začetku septembra ponovno zbrali in odločili.

Dragi Marko - do sestanka, ki si ga imel v mislih, ne bo prišlo nikoli. Sestanek bo, vendar bo ostal tvoj sedež prazen. V bridki realnosti trenutka, ko ti pišemo to kroniko v slovo, se zavedamo, da bomo morali tvojo razgledanost, ubranost in tvoj utrip nadomestiti s še bolj poglobljenim delom in upornostjo, da bomo kot stroka izpolnili tvoja pričakovanja in dali tvorni delež k delu, ki si ga vodil in se zanj tudi žrtvoval.

Milan Naprudnik

MIROSLAVU LENČKU V SPOMIN !

Naj bo teh nekaj vrstic posvečenih sošolcu in vestnemu delovnemu kolegu.

Mnogo hitrejši tempo ima povojno življenje, a žal je v isti korak stopila tudi smrt, ki vse prehitro redči naše vrste. Kar prepogosto je v našem Biltenu prisotna rubrika "In memoriam" in s skrbijo se človek vprašuje kdo od stanovskih kolegov bo prihodnji na vrsti.

Pokojni Miro je bil rojen 21. septembra 1911. l. v Ljubljani. Diplomiral je leta 1931 na geometrskem odseku Tehnične srednje šole v Ljubljani. Po odsluženem vojaškem roku se je zaposlil pri mestni občini ljubljanski, kasneje pa še pri oddelku za agrarne operacije predvojne banske uprave. V težkem boju za zaposlitev je pred okupacijo služboval nekaj let tudi v civilni geodetski stroki v Petrinji na Hrvaškem. V vojnih letih se je vključil v osvobodilno fronto in od l. 1943 dalje kot borec - v partizanih do osvoboditve prebija težke ure svojega pestrega življenja. Ta leta so zrahljala njegovo zdravje in prav gotovo je bila tu že kal njegove prezgodnje smrti.

Po odpustu iz vojske se je zaposlil pri Geodetskem zavodu SRS, kjer je pri obnovi in gospodarski izgradnji Slovenije delal na mnogih delališčih svoje ožje domovine. Od leta 1962 dalje je bil stalno zaposlen pri izmerah za izgradnjo aerodroma na Brnikih. Od tega delovnega mesta se do svoje smrti ni več ločil. Postal je l. l. 1964 sekretar podjetja na aerodromu Brniki. Upokojen je bil l. 7. 1967. leta vendar je še naprej vse do svoje smrti ostal aktiven na istem delovnem mestu.

Kot človek jeklene volje je v borbi za svoje zdravje kljub vsem težavam do zadnjih dni svojega življenja vztrajal pri delu za obstoj prvega slovenskega civilnega letališča.

Na zadnji njegovi pristajalni stezi smo ga prijatelji pospremili v februarju letošnjega leta. Kot vestnega in dobrega strokovnega sodelavca ga bomo stanovski tovariši ohranili v najlepšem spominu.

Srečko Bernik

I N F O R M A C I J E

Obiski predstavnikov izvršnega sveta in skupščine SR Slovenije na geodetski upravi SRS in Geodetskem zavodu SRS. V zvezi z razpravo o osnutku zakona o geodetski službi in s pripravami za izdelavo dolgoročnega programa geodetskih del ter znanstveno-raziskovalnim delom sta geodetska uprava SR Slovenije in Geodetski zavod SR Slovenije pripravila program obiska posameznih predstavnikov republiških upravnih organov, izvršnega sveta in skupščine SR Slovenije.

Tako so med drugim v mesecu maju in juniju t.l. obiskali geodetsko upravo in geodetski zavod:

- Novinšek Jože, direktor Zavoda za planiranje SRS,
- Štrukelj Jožko, član izvršnega sveta,
- Jerman Riko, republiški sekretar za finance, Ekart Marjan, pomočnik republiškega sekretarja za finance
- Hafner Vinko, podpredsednik izvršnega sveta v spremstvu tov. Vadnjala Borisa, člana izvršnega sveta,
- Goslar Miran, predsednik republiškega zbora skupščine SRS v spremstvu tov. Stropnik Lojzke, podpredsednika republiškega zbora in predsednika odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve republiškega zbora. Pogovorom je prisostvoval tudi tov. Šlajmer Marko, v.d. republiškega sekretarja za urbanizem in direktor biroja za prostorsko regionalne planiranje,
- Damjan Viktor, republiški sekretar za pravosodje in občo upravo s sodelavci, Dr. Ernest Petrič, član izvršnega sveta, Marjan Lah, pomočnik republiškega sekretarja za prosveto in kulturo.

Na teh obiskih so bili povabljeni predstavniki prikazani tudi geodetski izdelki s področja izdelave načrtov in kart, zemljiškega katastra, katastra komunalnih naprav ter urbane in regionalne geodetske dokumentacije.

M. N.

Obiski direktorjev zvezne in republiških geodetskih uprav v Sloveniji.

Dne 19. junija 1969 so bili na obisku pri geodetski upravi SR Slovenije direktorji vseh republiških geodetskih uprav in uprav avtonomnih pokrajin.

Ob priliki tega obiska so bili predstavniki drugih republik informirani o stališčih republike Slovenije o nadaljnjem razvoju geodetske dejavnosti, o osnutku zakona o geodetski službi ter pripravah za izdelavo dolgoročnega programa geodetskih del v SR Sloveniji. Popoldne istega dne so si predstavniki drugih republik na povabilo Geodetskega zavoda SRS ogledali elaborate urbane in regionalne geodetske dokumentacije.

Pogovorom je prisostvoval tudi direktor zvezne geodetske uprave tov. Vasilije Blagojevič.

M. N.

Izvršni svet je sprejel osnutek zakona o geodetski službi. Na seji 3. julija 1969 je izvršni svet skupščine SRS obravnaval osnutek zakona o geodetski službi, ki ga je pripravila geodetska uprava SRS. Pred tem so o osnutku zakona razpravljali pristojni odbori izvršnega sveta. Izvršni svet ni imel pripomb na predloženi osnutek zakona in ga je v celoti sprejel. O osnutku zakona so razpravljali že tudi nekateri odbori skupščine SR Slovenije. Predvidevati je, da bo takoj po skupščinskih počitnicah osnutek zakona o geodetski službi v razpravi v zborih skupščine.

S. M.

Referati s posvetovanja o fotogrametriji v Novem Sadu. Naslovi referatov in poročil na posvetovanju o fotogrametriji v Novem Sadu:

- A) Prispevki članov Zveze GIG Srbije:
1. Splošni pogled na razvoj fotogrametrije, Stošić Jordan.
 2. Fotogrametrijska dela GU SR Srbije izmeritve in izdelave zemljiškega katastra, Popeskov Boško.
 3. Fotogrametrijska dela v Zavodu za fotogrametrijo, Tomanović Sreten.
 4. Geodetska osnova za izmeritev zemljišč s fotogrametrijsko metodo, Melentijević Ilija.
 5. Nekaj izkušenj pri izdelavi načrtov v velikih merilih, Savić Radinka.
 6. Aerotriangulacija oslonilnih točk iz stereomodelov v manjših merilih za stereomodele v velikih merilih, Pavliček Miodrag.
 7. Vzdrževanje izmeritve, ki je opravljena s fotogrametrijsko metodo, Denda Radovan.
 8. Fotopoligonska mreža, Malešević Miroslav.
 9. Točnost fotogrametrijskega nivelmana v ravnem terenu in pri kartiranju v velikih merilih, Djorgović Miroslav.
 10. Obstoječi predpisi in uporaba fotogrametrije v praksi, Nikolić Ljubodrag.
 11. Nekaj problemov in izkušenj iz službe aero snemanja, Djordjević Vojin.
 12. Aerofotografiranje za kartiranje v velikih merilih, Nikolić Ljubodrag.
 13. Točnost fotogrametrijskega kartiranja plastnic v $M = 1:10.000$ zemljišč, pokritih z gozdom, Tezić Ljubodrag in Nikolić Miodrag.
 14. Točnost fotogrametrijskega kartiranja plastnic v $M = 1:25.000$ zemljišč, pokritih z gozdom, Terzić Ljubodrag in Nikolić Miodrag.
 15. Točnost topografskih kart $1:25.000$, izdelanih z aerofotogrametrično metodo, Terzić Ljubodrag in Nikolić Miodrag.
 16. Ekonomičnost in fotogrametrija, Nikolić Miodrag.
 17. Vpis skrajšanih indikacij v skice detajla in fotoskice o lastnikih, Melentijević Vladislav.
 18. Terestrična fotogrametrija in njena uporaba, Mitić Srboljub.
 19. Uporaba fotogrametrije v gozdarstvu, Ignjatović Miodrag.

20. Kratek prikaz uporabe aero posnetkov pri geoloških raziskavah, Hanich Mirosław in Molnar - Sušić Jelisaveta.
21. Uporaba fotogrametrije pri projektiranju cest, Ignjatović Miodrag.
22. Fotogrametrijsko snemanje cerkve Gračanica, Vojanović Gorica.
23. Novi stereorestitucijski instrumenti, Vasilije Živković.
24. Vzdrževanje in kontrole fotogrametrijskih instrumentov, Gorjup Zvonimir.
25. Analitična aerotriangulacija, Sindik Anton.
26. Fotogrametrija na področju projektiranja avtocest, Buder Ivan.
27. Težave izdelave fotogrametrijskih originalov z graviranjem na stereokartirnih aparatih, Davidović Velibor.

B) Prispevka članov Zveze GIG Slovenije:

28. Dopolnitve fotogrametrične restitucije z mersko mizo, Ivan Čuček.
29. Nov delovni postopek pri izdelavi osnovne državne karte 1:5000, Viljem Kos.

C) Prispevek člana Zveze GIG Hrvatske:

30. Vloga fotogrametrije pri izdelavi karte 1:5000, Paško Lovrič.

I. G.

Izredni študij za geodetske inženirje. V mesecu juniju in deloma juliju so prvi izredni študenti, bodoči geodetski inženirji, začeli opravljati nekatere izpite. Kljub veliki obremenjenosti in težkim študijskim razmeram so nekateri naredili tudi v kratkem času kar dva izpita. Največ je opravilo izpite iz sledečih predmetov: izdelava načrtov: 5; fotogrametrija: 3; reprodukcija kart in načrtov 10. Predavanja še trajajo. Počitnic v tem času za večino geometrov ni, zato jim ob vročem poletju želimo veliko vzdržljivosti in kar največ uspeha.

T. B.

Sklepi Skupščine SR Slovenije o komasaciji in melioraciji zemljišč. Sklepi in priporočila v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva v Sloveniji, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije (Ur.list SRS št. 37/68) govorijo med drugim tudi o komasaciji zemljišč. Za nadaljnji razvoj in vključevanje kmetov v družbeno organizirano pridelovanje za trg bi bilo potrebno po teh sklepih tudi urejevati zemljiško posest, ker se pričakuje nadaljnjo razslojevanje v zemljiški posestni strukturi. To bi dosegli z ustreznimi družbenimi ukrepi z namenom grupiranja zemljišč v smislu smotrne rabe in ukrepi za izvedbo komasacije in arondacije.

Skupščina SR Slovenije je v aktu "Sklepi in priporočila o razvoju in nalogah na področju vodnega gospodarstva" (Ur.list SRS št. 12/69) naložila v zvezi z vodnim gospodarstvom vrsto nalog izvršnemu svetu, republiškim organom, občinskim skupščinam, Gospodarski zbornici SRS in drugim.

Ta dokument je važen tudi za geodetsko službo, saj posredno daje nalogo tudi tej službi oziroma ji kaže, v katero smer se mora razvijati, da bo lahko pravočasno zagotovila po vsebini in obsegu potrebno dokumentacijo o prostoru, ki ga bo vodno gospodarstvo potrebovalo. Še posebej velja omeniti, da navedeni dokument skupščine zahteva izdelavo programske osnove za melioracijo kmetijskih zemljišč in pospešitev izdelave katastra vodnih virov v SR Sloveniji.

S. M.

Dr.h.c. Albert Schmidheini umrl. 8. februarja t.l. je v Heerbruggu -

Švica v visoki starosti 86 let umrl generalni direktor firme Wild in njen solastnik Dr. h. c. Albert Schmidheini.

Uresničil je ideje in zamisli iznajditelja Heinricha Wild-a. Iz male obrtne delavnice iz leta 1925 je razvil izdelavo geodetskih in fotogrametričnih instrumentov v sodobno industrijsko proizvodnjo. Tovarna Wild, ki zaposluje danes 4.000 delavcev, razpošilja svoje izdelke po vsem svetu in tudi pri nas so Wildovi instrumenti v uporabi in zelo cenjeni. Tehnična visoka šola v Zürichu mu je za zasluge, ki jih je imel pri razvoju in modernizaciji geodezije in fotogrametrije podelila leta 1957 častni naslov Dr. h. c. Delal je do zadnjega dne in še lani julija je aktivno sodeloval na kongresu ISP v Lausanne.

I. G.

IZVLEČKE REFERATOV XII.KONGRESA FIG IZ LONDONA 1968

V jesni 1968 je bil v Londonu XII. kongres mednarodnega združenja geodetskih strokovnjakov (FIG). Kongres je obravnaval naslednja področja:

- I. skupina: organizacija geodetske stroke in poklicna dejavnost
- II. skupina: metode in tehnika dela
- III. skupina: gospodarjenje z zemljišči

Zveza geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije (ZGIGS) je organizirala prevod izvlečkov referatov I. in III. skupine, in bodo s 15. oktobrom 1969 v prodaji po ceni, ki bo naknadno določena.

Po posebnem naročilu je Zveza GIGS pripravljena posredovati tudi prevode posameznih referatov v celoti.

Naslovi referatov:

SPLOŠNI

Predmet: Plenarno zasedanje - P

- 1. Nagovor predsednika FIG B.J.Collins, Anglija
- 2 A Bodočnost geometra W.Baarda, Nizozemska
- 2 B Razvoj svetovnih virov E.Saouma F.A.D. U.N.
- 2 C Kriza v mestnem življenju J.R.James, Anglija

SKUPINA I

Komisija 1

Predmet: Status poklica - 101

- A Upravljanje z mestnim zemljiščem - G.I.M.Young, Kanada
- B Upravljanje s kmečkim zemljiščem - H.Effern, Zahodna Nemčija
- C Kvantitativne meritve in njih razvoj v Angliji - P.W.Grafton, Anglija

Predmet: Vzajemnost kvalifikacij - 104

- A Vzajemnost kvalifikacij v Britanski skupnosti narodov - H.B.Eve, Velika Britanija
- B Vzajemnost kvalifikacij v Zahodni Evropi - W.Lavrauw, Belgija
- C Vzajemnost kvalifikacij v Ameriki - W.A.White, ZDA

Predmet: Deontologija - 105

- A Bodočnost poklicev - M.Thorncroft, Velika Britan.
- B Zahteve po kodifikaciji etike - H.Brunner, Avstrija

Predmet: Učinkovitost uradov - 114

- A Človeški dejavniki v poklicnem delu - M.Oldenstüdt, Zah.Nemčija
- B Računski stroji kot pomagala učinkovitosti - A.M.Vermeulen, Belgija

Predmet: Mednarodno sodelovanje - 117

- A Pomoč deželam v razvoju pri izdelavi načrtov - A.D.Vajda, FAO
- B Pomoč pri vzgoji deželam v razvoju - D.M.Smith, Vel.Britanija
- C Mednarodna izmenjava študentov - R.Schmidt, Zah.Nemčija

Komisija 2

Predmet: Izobrazba geodetov v Veliki Britaniji - 203

- A Izobraževalna politika v Veliki Britaniji - C.P.Franklin, Vel.Britanija
- B Izobrazba gradbenih kalkulantov - W.James, Velika Britanija

Predmet: Izobrazba za cenitev in planiranje - 206

- A Izobrazba geodeta za cenitev in planiranje v Veliki Britaniji - J.F.Q.Switzer, Vel.Britanija
- B Izobrazba za poklic cenitve zemljišča v Avstriji - H.Schmid, Avstrija

Predmet: Izobrazba - 207

- A Izobrazba v inženirstvu geodezije v Češkoslovaški - V.Krumphanzi, Češkoslovaška
- B Izobrazba v inženirstvu geodezije v ZDA - E.J.Fennell, ZDA

Predmet: Izobrazba geometra - 208

- A Izobrazba geometrov v ZDA - M.O.Laird, ZDA
- B Izobrazba geometrov v Kanadi - A.C.Hamilton, Kanada
- C Izobraževanje specialistov geodezije in kartografije v CSR - Anton Suchádek, Češkoslovaška
- D Geodezija za geodete in ustrezna vprašanja izobraževanja - Lars Asplund, Švedska

Komisija 3.

Predmet: Geodetska informacijska služba - 309

- A RICS-informacijske službe - R.B.Caws, Velika Britanija
- B Institut za mestna zemljišča - H.Moss, ZDA
- C Informacijske službe v Vzhodni Evropi - F.Raum, Madžarska

Predmet: Bibliografije in slovarji - 310

- A Mednarodna geodetska bibliografija - J.Villecrose, Francija
- B Geodetske bibliografije - R.Iwema, Nizozemska

Predmet: Izvlečki in publikacije - 318

- Izvlečki in publikacije - H.I.Paul, Vzhodna Nemčija

SKUPINA II

Komisija 4

Predmet: Registracija zemljišč in kataster - 401

- A Zemljiška posest v Avstraliji - R.J.Love, Avstralija
- B Zemljiška knjiga v Angliji in funkcija katastrskih načrtov - T.B.Ruoff, Anglija
- C Projekt katastrske izmeritve za Afganistan - L.A. Dove, USA

Predmet: Izraba zemljišč v hribovitih področjih - 404

Problemi zemljiške ureditve hribovitih področij
in vmesnih dolin - R.Solari, Švica

Predmet: Poročilo o sredozemskem bazenu - 405

Proučevanje možnosti za izboljšanje kmetijskih
zemljišč v deželah Sredozemlja - U.Sorbi, Italija

Predmet: Planiranje v kmetijstvu (1) - 406

A Načrtovanje kmetijskih zemljišč v Belgiji - A De Leeuw, Belgija
B Kmetijsko načrtovanje na Švedskem - G.Iarsson, Švedska
C Uporaba elektronskih metod pri delih za
razvoj kmetijstva - J.Gastaldi, Francija

Predmet: Planiranje v kmetijstvu (2) - 409

A Kmetijsko načrtovanje v združenem kraljestvu - A.D.G.Smart, Anglija
B Organizacija kmetijskih posesti v združenem
kraljestvu - P.W.Trumper, Anglija
C Problemi planiranja Kanadskih prerij - I.W.Tweddell, Kanada

Predmet: Finančna pomoč za razvoj kmetijstva - 416

A Finančna pomoč za razvoj kmetijstva v Franciji - L.Torrion, Francija
B Finančna pomoč za razvoj kmetijstva v
Zapadni Nemčiji - H.Schicke, Zapadna Nemčija
C Finančna pomoč za razvoj kmetijstva v
Jugoslaviji - M.Tomić, Jugoslavija

Predmet: Gradnja cest in kmetijske površine - 417

Izgradnja potne mreže pri komasacijah - teh-
nična opazovanja in gospodarska razmišljanja - R.Meyer, Zapadna Nemčija
Poročilo Češkoslovaške znanstveno-tehnične komi-
sije za geodezijo in kartografijo.

Komisija 5

Predmet: Novi instrumenti - 501

A Poročilo predsednika - H.Draheim, Zapadna Nemčija
B Kode - teodolit in njegova uporaba pri ko-
masaciji v Hessenu - Dr.Lang, Zapadna Nemčija
C Laserji in geodezija - L.F.Reutneester, USA

Predmet: Instrumenti - točnost in preizkušnje - 507

Doprinos k splošnim osnovam pri preizkušnjah
geodetskih instrumentov.

Predmet: Matematični pripomočki za geodeta - 507

- A Geometrija in diferencialna geometrija - H. Draheim, Zapadna Nemčija
- B Odločitve in geodezija - J. E. Alberda, Nizozemska
- C Statistike; območje geometra: - W. Baarda, Nizozemska
- D Matrična algebra - A. Bjerhammar, Švedska
- E Geodetsko merjenje kot kibernetični model - F. Šilar, ČSSR

Predmet: Kartografska tehnika - 509

- A Kartografska banka podatkov - D. P. Bickmore, Anglija
- B Avtonatska kartografija - L. F. Rentmeester, USA

Predmet: Organizacija geodezije - 510

- A Snemanje v velikih merilih v Veliki Britaniji - G. A. Neale, Anglija
- B Osnovanje in izmeritev zamejičenja - R. Thistlethwaite, Kanada
- C Uporaba fotogrametričnih koordinat v Danski klasični mreži - K. Holm, Danska

Predmet: Razvoj v fotogrametriji - 516

- Analitični fotogrametrični pojmi pri izmeritvi in pri kartiranju - Ž. Jakšič, Kanada
- Nekaj misli o sedanjem stanju v fotogrametriji - E. H. Thompson, Anglija

Predmet: Elektronska računanja - 518

- A Veliki elektronski računalniki in njihova uporaba v geodeziji - K. Linkwitz, Zapadna Nemčija
- B Mali računalniki - H. D. Preuss, Zapadna Nemčija

Predmet: Računanje in avtomacija - 519

- A Avtomacija v geodeziji - H. L. van Gent, Nizozemska
- B Računski problemi v analitični fotogrametriji - A. D. N. Smith, Anglija
- D Kartiranje (snemanje) v vsakem vremenu - C. Di Carlo, USA

Češkoslovaško poročilo

Zapadnonemško poročilo

Vpliv terenske nagnjenosti na natančnost višin v fotogrametriji

- V. Pichlick, ČSSR

Nizozemsko poročilo

Francosko poročilo

Komisija 6

Predmet: Meritve pod zemljo - 608

- A Izmeritve kanalov za mestno podzemno gradnjo - F. Hauer, Avstrija
- B Udeležba geodeta pri granji mestne podzemne železnice - J. Kollar, ČSSR

Predmet: Kontrolna merjenja pri zgradbah - 611

- A Razne uporabe terestrične fotogrametrije pri gradnjah - R.Spennemann, Zap.Nemčija
- B Precizna merjenja za novi most v Quebec-u - L.Joncas, Canada
- C Geodetske metode pri merjenjih premikov in deformacij zgradb - T.Lazzarini, Poljska

Predmet: Inženirska geodezija - 614

- A Točnost standardov pri inženirskih konstrukcijah v ČSSR - V.Stanek, ČSSR
- B Delovanje in uravnavanje avtomatske naprave pri kopanju predorov - G.Kübler, Zapadna Nemčija

Predmet: Industrijska geodezija - 615

- A Geodetske in fotogrametrične meritve pri kontrolah industrijskih napeljav - W.Janusz, Poljska
- B Uporaba geodetskih instrumentov pri postavitvi strojev - T.Waissi, Finska
- C Novi predor pod reko Šeldo v Antverpnu - F.Camps, Belgija

Predmet: Navigacijska in prostorska geodezija - 617

- A Navigacija in geodezija - K.Ramsayer, Zap.Nemčija
 - B Novosti na področju razvoja kinoteodolitov za izmeritev poti letelih teles - U la Roche, Švica
 - C Napake radi nevertikalnosti late pri niveliranju - M.Geissler, Izrael
- Precizni nivelman pri različnih dolžinah vizur v inženirski geodeziji - M.Herda, ČSSR
- Češkoslovaško poročilo.

SKUPINA III

Komisija 7

Predmet: Gospodarsko in fizično načrtovanje - 701

- A Vpliv državne gospodarske politike na fizično načrtovanje v Zahodni Evropi - M.Anselin, Belgija
- B Odnos med fizičnim in gospodarskim načrtovanjem v Angliji - Baronica Sharp, Anglija

Predmet: Politika gradnje stanovanj - 706

- A Politika gradnje stanovanj v Zahodni Nemčiji - H.Stemmer, Zahodna Nemčija
- B Politika gradnje stanovanj v Nizozemski - JM Meijssen, Nizozemska

Predmet: Politika obdavčenja zemljišča - 707

- A Vrednotenje za cenitev in obdavčenje v Avstraliji - CO L. Avstralija

- B Obdavčenje zemljišča v Kanadi - PH White, Kanada
C Obdavčenje zemljišča v Angliji - F.Longdon, Anglija

Predmet: Politika mestne obnovitve - 714

- A Politika mestne obnovitve v ZDA - W.L.Slayton, ZDA
B Politika mestne obnovitve v Franciji - Y.Landry, Francija
C Mestna obnovitev v Zahodni Nemčiji - S.Stahnke, Zahodna Nemčija

Predmet: Problemi zemljišča pri načrtovanju - 717

- A Problemi zemljišča pri načrtovanju na Švedskem - E. de Mander, Švedska
B Izguba lastništva zaradi državnega načrtovanja - W.S. Ballard, ZDA
C Zakoniti sistemi in upravna politika, ki vpliva na razvoj - BB MaccNabb, Kanada

Komisija 8

Predmet: Vplivi na mestno načrtovanje - 803

- A Mestno načrtovanje - Vpliv prevoza - Y.Craig, Anglija
B Načrtovanje in trgovski centri - R.Drachman, ZDA

Predmet: Načrti za velenestna območja - 804

- A Načrt za večji London - Y.Craig, Anglija
B Regionalno planiranje v Franciji - M.Piquard, Francija
C Regija glavnega mesta Japonske - T.Yanagisawa, Japonska

Predmet: Načrti za velenestna območja - 805

- A Sourbanizacija Stuttgarta - A.Hudelmaier, Zahodna Nemčija
B Načrti za območja velenesta Filadelfije - VL.Rafsky, ZDA
C Načrt za Montreal - C.Lefebvre, Kanada

Predmet: Ekonomika mestnega načrtovanja - 807

- A Analiza stroškov in dohodkov pri načrtovanju mesta - N.Lichfield, Anglija
B Ekonomika načrtovanja na Švedskem - A.Ericssen, Švedska
C Ekonomika načrtovanja v Belgiji - L.Marstboom, Belgija

Predmet: Nova mesta - 809

- A Nova mesta v Angliji - A.L. Strachan, Anglija

Predmet: Projekti urbanskih ureditev - 815

- A Urbane ureditve v Kanadi s posebnim ozirom na Toronto - W.F.Mantharpe, Kanada
B Vloga geodetov pri urbanih ureditvah na Češkoslovaškem - M.Vondruška, Češkoslovaška
C Vloga geodetov pri obnovi Varšave - W.Katkiewicz, Poljska

Predmet: Posebni projekti v ZDA - 816

- A Center John Hancock - GE.Emerson, ZDA
- B Industrijski park - R.J.Griefen, ZDA

Predmet: Načrtovanje prostega časa - 819

- A Načrtovanje prostega časa na Dnaskem - E.Boe, Danska
- B Načrtovanje prostega časa v Angliji - L.Lane, Anglija
- C Regionalno in teritorialne načrtovanje Jugoslovanskega jadranskega pasu - V.Petković, Jugoslavija
- D Načrtovanje prostega časa na Švedskem - E.Tobč, Švedska

Komisija 9

Predmet: Trandi vrednosti zemljišča - 903

- A Vrednosti zemljišč v Angliji - C.Clark, Anglija
- B Vrednosti zemljišč v ZDA - R.L.Nelson, ZDA

Predmet: Tehnika ocene (št. 1) - 904

- A Tehnika ocene v ZDA - SZ.Bennett, ZDA
- B Tehnika ocene na Švedskem - E.Carlogrim, Švedska

Predmet: Tehnika ocene (št. 2) - 905

- A Razvoj financiranja premoženja v Angliji - E.R.Joung, Anglija
- B Vrednotenje in financiranje kondominijev v ZDA - R.E.Shimmon, ZDA
- C Lastništvo nepremičnin v ZDA - J.D. Landauer, ZDA

Predmet: Tehnika ocene (št.3) - 906

- A Praksa razlastitve v ZDA - L.Saude, ZDA
- B Vrednotenja za investicije v Angliji - R.Clutton, Anglija
- C Kapitalizacija pravice na hipoteko - J.E.Gibbons, ZDA

Predmet: Gospodarske cenitve projektov - 908

- A Gospodarski nadzor za projekte v Angliji - K.Clemens, Anglija
- B Gospodarske cenitve projektov v Zahodni Evropi - M.Norton, Anglija
- C Gospodarska cenitev obsežnih projektov v ZDA - JR.White, ZDA

Predmet: Ocene za mestne ureditve - 916

- A Teorija ponovne uporabne vrednosti pri mestnih ureditvah - C.F.Lexmour, ZDA
- B Ocena za mestno ureditev v Angliji - K.Blessley, Anglija
- C Vrednotenje v zvezi z mestnimi ureditvami - G.de Boek, Belgija

Predmet: Mednarodne investicije - Problemi in priložnosti - 919

- A Mednarodne investicije v ZDA - K.S.Keyes, ZDA
- B Mednarodne investicije z angleškega stališča - J.N.T.Simpson, Anglija

ZVEZA GIG SLOVENIJE
L J U B L J A N A

Številka: 42/69

Datum: 11.9.1969

VSEM ČLANOM ZVEZE GIG SLOVENIJE

ZADEVA: POSVETOVANJE, GEODETSKI DAN, SIMPOZIJ

1. Sporočamo vam, da bo Zveza GIG Slovenije organizirala letošnjo jesen posvetovanje: "Inventarizacija prostora".

Posvetovanje bo predvidoma v sredini meseca novembra (predvidoma 13. in 14. novembra) v Mariboru. Organizacijo posvetovanja bo izpeljalo društvo GIG v Mariboru.

Namen tega posvetovanja je odpreti razpravo o izdelavi posameznih katastrorov, registrov in evidenc, ki inventarizirajo prostor; oziroma da se obstoječe evidence po vsebini kot po obliki tako poenotijo, da jih bo mogoče izkoriščati kot informacije v dokumentacijsko-informativnem centru (DIC) in da sprejmemo tozadevne smernice.

Posvetovanje bodo usmerjali trije osnovni referati:

I. Prostorsko planiranje - koncept dolgoročnega ekonomsko političnega razvoja Slovenije in regionalni prostorski plan za območje SR Slovenije.

II. Raziskovanje in inventarizacija prostora - širše tehnične in organizacijske osnove.

III. Geodetska prostorska inventarizacija - geodetske osnove in tehnika.

S koreferati bodo sodelovale tudi ostale prostorske panoge.

K sodelovanju (s koreferati) vabimo vse geodetske institucije kot: šole, institute, občinske upravne organe, geodetske delovne organizacije ter vse članstvo. Koreferate pošljite Zvezi GIG Slovenije do 1.11.1969. V prilogi dajemo kratke vsebine teh glavnih referatov.

Prispevek za udeležbo (kotizacija) bo znašal 300.- Ndin.

Podroben program posvetovanja bomo poslali naknadno po pošti.

Pričnite že danes misliti na udeležbo.

2. Geodetski dan.

V dneh 5. in 6. decembra t.l. bomo organizirali v Ljubljani naš "geodetski dan". Organizacijo je prevzelo Društvo GIG Ljubljana.

V petek 5. decembra s pričetkom ob 16 uri bodo kratka predavanja iz področij:

1/ Aerofotogrametrija in $M = 1000$

2/ Hitre ceste - geodetski delež

3/ Tehnika reprodukcije.

zatem bo redna skupščina Društva GIG Ljubljane.

Zvečer bomo priredili družabni večer združen z brucovanjem.

V soboto 6. decembra bo ob 9 uri redna skupščina Zveze GIG Slovenije. Udeležba na tej skupščini je obvezna za vse člane predsedstva in nadzornega odbora ter za delegate društev. Vabljeni ste pa vsi člani, da se udeležite prireditve v času geodetskega dne v Ljubljani.

3. Simpozij: Vloga geodetske dejavnosti pri inventarizaciji prostora na Bledu predvidoma 23. in 24. aprila 1970.

Simpozij organiziramo skupaj s Savezom GIG Jugoslavije in bodo na njem sodelovali vsi jugoslovanski geodeti. Na simpoziju bo obravnavana snov v petih različnih področjih in bo aktualna in zanimiva. Zato vaš že danes prosimo, da sodelujete s svojimi koreferati.

Podroben program o simpoziju na Bledu boste prejeli v decembru.

Kratka vsebina osnovnih referatov:

I. PROSTORSKO PLANIRANJE

1. Koncept dolgoročnega ekonomsko-političnega razvoja Slovenije

- izhodišča koncepte: - globalna, sektorska in projektna raven;
- nekateri ključni problemi slovenskega ekonomskega, socialnega in regionalnega razvoja; demografski vidik problema zaposlovanja, problemi regionalne strukture, problemi infrastrukture.

2. Program za izdelavo regionalnega prostorskega plana za območje SRS

- operativna in pripravljalna dela: geodetska dokumentacija, organizacija dokumentacijskega centra in informativne službe;
- analiza obstoječih danosti regionalnega prostorskega razvoja;
- izhodišča za prognoze regionalnega prostorskega razvoja; valorizacija prostora;
- prostorsko urejanje glede na zasnovo regionalnega prostorskega razvoja.

II. RAZISKOVANJE IN INVENTARIZACIJA PROSTORA

1. Mesto in vloga raziskovanja in inventarizacija prostora v regionalnem prostorskem planiranju z ozirom na gospodarski, družbeni in prostorski koncept razvoja.

2. Shema integriranega približevanja raziskovanja prostora v konceptu razvoja in povratni vpliv.

3. Raziskovanje naravnih virov in fizične infrastrukture v prostoru;
 - metode raziskav - interpretacije;
 - faze; splošna inventarizacija, spoznavna, pol - detajlna, detajlna;
 - načrtovanje in planiranje;
 - izvajanje;
 - ureditev in dopolnitev.
4. Ekološko raziskovanje uporabe in primernosti prostora.
5. Interpretacija prostora;
 - dejavniki oblikovanja, sestavni deli in njih odnos;
 - stvarna klasifikacija;
 - prostorske enote.
6. Projekcija in predstava rezultatov raziskovanj prostora.

III. GEODETSKA PROSTORSKA INVENTARIZACIJA

I. Naloge

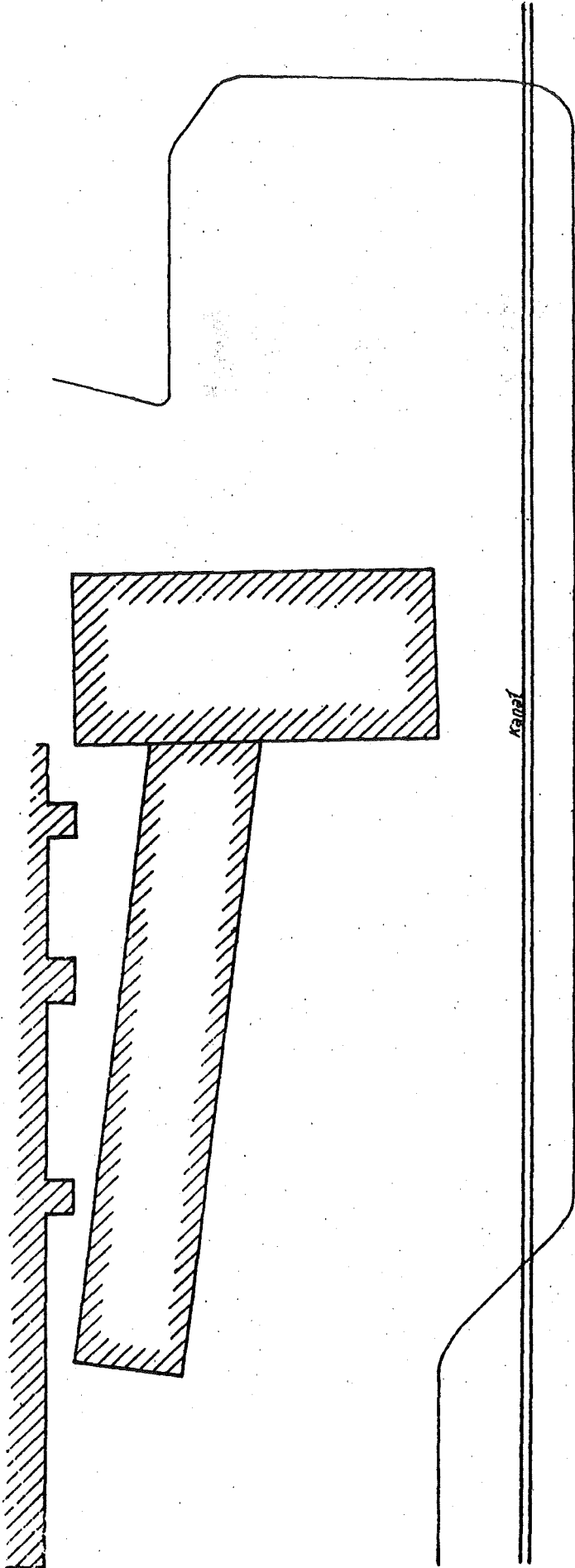
1. Kot del splošne inventarizacije prostora nuditi informacije za:
 - zakonodajne odločite
 - poslovne odločitve
 - upravno, sodno in drugo poslovanje
 - tehnično projektiranje
2. Kot osnova za splošno inventarizacijo dati
 - a) projekcijski sistem
 - b) prikaz fizičnega stanja v prostoru, ki je lahko:
 - grafičen (karte, načrti)
 - numeričen (spiski, kartoteke, magretni spomin)
 - opisen
 - kombiniran (katastri);
 - c) tehniko evidentiranja:
 - izmera klasična, fotogrametrična,
 - popisi, testi,
 - valorizacija;
 - d) standarizacijo:
 - način prikazovanja (ključi)
 - osnovnih elementov prikaze (točke, parcele, linije).

II. Obstoječe inventarizacije prostora:

1. Kataster zemljišč; vsebina, naloge, komparativne prednosti;
2. Atlasi (regionalni, urbanski); vsebina, naloge, komparativne prednosti;
3. Kataster komunalnih naprav; vsebina, naloge;
4. Razni področni katastri; vsebina, naloge;

III. Geodetska prostorska inventarizacija kot služba:

- potreba po službi prostorske inventarizacije;
- sistem zbiranja informacij;
- obstoječa organizacija, njene prednosti in elaborati;
- usklajevanje službe s potrebami po informacijah in s tehničnimi možnostmi zbiranja in predelave podatkov.

PRODA

KNJIŽNICA FGG
 J R
 BILTEN
 1969

COBISS c

UNIVERZA V LJUBLJANI

